

Инфериорна опозиција
Народе стој, странците напред

Хроника на една најавена војна
Што знае Меркел, а не знае Балканот?

Кодирана дипломатија
Што навистина ни порача Нимиц?

Република

бр. 166, година IV ■ петок, 6 ноември 2015 година ■ цена: 50 денари

БИТКА ЗА МАКЕДОНИЈА

ПРЖИНО ГО СПРЖИ ИЗВЕШТАЈОТ НА ЕУ

Земјоделците се освестуваат

Со осигурени ниви
до аграр без страв

Најголеми жртви на прекин на бракот

Разводот не смее да значи
збогум за децата

republika.mk

Не чекај весџи
за да видиш шџо се случува
ИНТЕРНЕТ ТВ

Република
www.republika.mk

ВОВЕД

Заев го минира и решавањето на името?

6

АНАЛИЗА

Инфериорна опозиција - народе стој,
странците напред

15

ЕКОНОМИЈА

Со осигурени ниви до аграр без страв

18

ЛИЧНОСТ НА НЕДЕЛАТА

Мери Николова

22

СВЕТ

Победата ја засили желбата за
моќ на Ердоган

24

ТЕМА НА НЕДЕЛАТА

Разводот не смее да значи
збогум за децата

26

ЗДРАВЈЕ

Даринка Мицевска, пулмолог

32

КУЛТУРА | ИНТЕРВЈУ

Даријан Пејовски, режисер

38

СПОРТ | ИНТЕРВЈУ

Моника Гавриловска, генерален
секретар на КФМ

54

Настан на неделата

7

Што знае Меркел,
а не знае Балканот?

8

Колумна

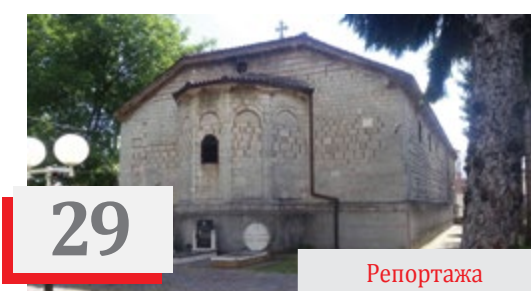
Што навистина ни
порача Нимиц?

Актуелно

12

Испржена препорака за ЕУ

29

Репортажа

Црквата „Св. Ѓорѓи“ најстар
православен храм во Струга

**ДНИД Прва Република
ДООЕЛ Скопје**

бул. Илинден бр. 9
1000 Скопје
republika@republika.mk
contact@republika.mk
sport@republika.mk

Директор: **Доне Донеvски**
Маркетинг:
Стојан Георгиеvски,
Габриела Мирчески
тел. 02 / 32 99 999
факс. 02 / 32 99 998

Издавач / редакција: **ДНИД Прва Република ДООЕЛ Скопје**
бул. Илинден бр. 9, 1000 Скопје

ж-ска: 500-0000007811-68
депонент банка: Стопанска Банка АД Битола

Претплата: тел. 02/3089-306

www.republika.mk ■ facebook.com/nedelnikrepublika

Главен и одговорен уредник: **Ненад Мирчески**

Заменик главен и одговорен уредник: **Билјана Зафорова**

Редакција и соработници:

Александра Мазнева - Бундалевска, Невена Поповска,
Марина Костовска, Наум Стоилковски, Зоран Поповски,
Александрија Стевковска, Јана Јосифовска, Бојан Момировски

Колумнист: **Горан Момировски**

Лектори: **Анета Љубецкиј, Тања Стевановска**

Фотографија: **Ѓорѓи Личовски, Александар Ивановски**

Графички дизајн: **Никса Георгиевски, Билјана Неделковска**

Печати: **Графички Центар Скопје, ул. Скупи 6.6.**

Испечатени примероци: **4.000**

Датум на печатење: **5 ноември 2015**

Р ФОТО НА НЕДЕЛАТА

ЕСЕН
ВО ПОЛН СЈАЈ

Фото: ЕПА

Заев го минира и решението за името?

Ненад Мирчевски | главен и одговорен уредник

Пораката на Нимиц е дочекана во јавноста како уште една бомба на политичкиот фронт во државата. Не толку поради очекуваната искреност на медијаторот и поради подготвеноста на властите во двете земји конечно да се затвори ова прашање, колку од опасноста да се упропасти евентуалниот моментум од страна на оние кои не му мислат добро на македонскиот народ.

Опозицијата веќе почна организирано, преку медиумите под нејзина контрола и преку опозициските аналитичари, да спроведува кампања во која од пораката на Нимиц се чита дека Груевски наводно го продал името. Соросовите медиуми шпекулираат со различни варијанти и теории на заговор кои во иднина, дури и само делумно да се реализираат, ќе остават простор за нови, уште позасилени манипулации од страна на опозицијата, што ќе доведе до нови делби кај македонскиот народ по ова чувствително прашање.

Сценаријата се подготвени, се чека реализација. А, се навестува дека Груевски за СДСМ веќе е главниот виновник во сите варијанти. Ако го одбие предлогот на Нимиц, тогаш премиерот ќе остане виновникот во очите на опозицијата кој ги кочи напредокот и просперитетот на државата. Ако пак, успее да најде решение кое ќе биде ставено на референдум, тогаш на него опозицијата ќе фрла дрва и камења дека „го продал името“.

Но, во сценаријата опозицијата ја заборава улогата на народот. Крајниот збор во сите варијанти ќе го

имаат граѓаните кои сигурно нема да дозволат решение на штета на македонскиот народ. Народот нема да тргува со вековното наследство, со културата и со идентитетот за да спаси ничија кожа. Ниту на Груевски, ниту на Заев, ниту на кој било друг што ќе се најде во позиција да преговара за ова прашање.

Ако Груевски одбие предлогот на Нимиц да го стави на референдум, јасно е дека и понатаму ќе биде обвинуван за намерно кочење на евроинтеграциите. Но што ако премиерот остави за предлогот да одлучува народот? Кој ќе биде тој јунак во опозицијата што тогаш ќе ги убеди граѓаните да прифатат ново име за кое истите тие опозиционери сега тврдат дека е „испазарено“ за некаква амнестија на премиерот? Во тој случај, наместо да излеземе од корсокакот, ние уште повеќе ќе заглавиме во проблемот, а референдумот ќе пропадне пред да се случи. Ова остава сомнеж дека Заев и опозицијата свесно го минираат решението на проблемот, или во најмала рака, планираат одлуката да биде политичка, а со тоа да се заобиколат граѓаните.

Доколку опозицијата навистина сака да се искористи шансата што ја најави медијаторот, ако искрено има намера да ги заштити името и идентитетот на македонскиот народ, и со тоа јасно да ги отфрли обвинувањата дека овој проблем не го користи за ситно партиско профитирање, треба уште веднаш да побара со договорот од Пржино да се гарантираат уставното име, непроменливоста на Уставот во случај на решение за името и

заштитата на националниот идентитет и културното наследство на македонскиот народ.

Со тоа македонските политичари ќе испратат јасен сигнал до грчката страна дека и во време на политичка криза во државата, политичарите во земјата се доволно свесни и зрели и дека стојат зад националните интереси.

Исто така, Заев и пред македонскиот народ ќе покаже дека е подготвен да застане во одбрана на националните интереси и дека нема да дозволи какви било заткулисни игри (дури и на премиерот, со кои би се обидел да се извлече од некаква кривична одговорност). Ова е шанса за лидерот на опозицијата да ги покаже на дело црвените линии на неговата партија и да докаже дека СДСМ е неоправдано обвинувана дека повеќе работи во интерес на Атина, отколку за доброто на македонските граѓани.

Во спротивно, доколку Заев не преземе ништо од ова, тогаш неговите обвинувања во иднина ќе бидат беспредметни. Тогаш ќе стане јасна неговата улога во сценаријата и со право ќе се смета за најодговорен за штетите што ќе бидат нанесени врз македонскиот народ.

ШТО ЗНАЕ МЕРКЕЛ ШТО НЕ ЗНАЕ БАЛКАНОТ?

Информациите за нови тензии и конфликти на Балканот не се нови. Со години од разни организации и стручњаци слушаме дека во регионот може да дојде до експлозија во Митровица, Бујановац, западна Македонија, Република Српска и во други жешки точки, но кога најавува за нова војна доаѓа од највлијателната жена на светот, перспективата е сосема поинаква. Дури и пораката на Меркел за можна нова експлозија на Балканот да е насочена кон домашната германска јавност, таа не е ниту случајна ниту обична политичка пропагандна порака. Лидерот на најсилната земја во Европа мора да има потврдени информации за опасностите што ги носат со себе бегалците на патот од Сирија до Минхен. Затоа централно прашање што балканските лидери треба да ѝ го упатат на Меркел е каде и кој би можел да предизвика експлозија на „балканското буре барут“. Какви се информациите на германската служба за безбедност, која има одлични податоци за екстремистичките организации што имаат моќ да почната конфликт. Или, пак, Меркел мислеше на судири меѓу државите што во случај Германија да ја затвори границата за нови бегалци, ќе го направат истото и нема да сакаат да ги примат назад тие што веќе ги испратиле.

Меркел знае дека ниту еден од балканските лидери нема директно да се спротивстави на нејзините драматични пораки, кои носат голема штета на стабилноста на целиот Балкан, како што не се случи ниту кога Америка преку својот државен секретар ни испрати порака дека треба да се подготвуваме за инциденти на линијата на огнот, цртата на разграничување на интересите на САД и на Русија во југоисточна Европа. Судири на линијата на огнот, кои ги најави Кери, се интензивираа нецела година откако тој ги најави, колку време ќе треба да се реализира пораката на Меркел, засега не може да каже никој. Како што никој не може да каже дали во случајов се работи за политички маркетинг или за реални сознанија на една од најсериозните и најдобро организирани земји на светот каде што лагата најчесто не е дел од политичката реторика. ■

И ВУЧИЌ САКА ДА БИДЕ ТИТО

Српските војници учествуваат во воени вежби на НАТО, а армијата на Република Србија се вооружува со најсофистицирано руско оружје. Ова е формулата со која српскиот премиер Александар Вучиќ сака да ја повтори дипломатската игра на маршалот Тито, кој со децении успевае да биде близок со Москва, а да зема милијарди долари кредити и помош од западот

По посетата на Вучиќ на Москва каде што е договорено во Србија да пристигнат воени системи какви што нема ниту една земја во регионот, е јасно дека рускиот центар за вонредни состојби основан во Ниш пред неколку години не е само хуманитарна операција за спасување жртви од елементарни непогоди. Путин со широкоградата понуда за Србија директно го стави прстот во окото на НАТО каде што Балканот веќе се гледаше како заокружена целина под чадорот на алијансата. САД, Британија и Франција како водечки земји на НАТО сега ќе мораат да ја променат стратегијата, која досега се базираше на трпение додека Белград не се реши за една од светските страни.

Во игра се сите сценарија: Драматично зголемување на економската и воена помош за Србија, невидливи санкции

за српското раководство, кое повторно се доживува како предавник на западните интереси, поголема промоција на Косово како независна држава, прием на Македонија и на Црна Гора во НАТО и директни закани до Србија да се откаже од „братските односи“ со Москва. Ако може да се суди според досегашните искуства во регионот, секогаш кога некој ќе го изневери западот со обид за остварување на националните интереси, неизбежни се и следниве можности: Во Бујановац, Медвеѓа и Прешево и на тромеѓето на Македонија, Србија и на Косово да се појават „непознати вооружени групи“, во Белград да почнат протести за смена на српската влада, а во општините населени со Срби на Косово да почнат спонтани напади од страна на косовски радикали, кои Приштина и ЕУПОЛ нема да може да ги спречи. ■

ШТО НАВИСТИНА НИ ПОРАЧА ПОСРЕДНИКОТ

ЗА КОГО РАБОТИ МЕТЈУ НИМИЦ?

Сосема погрешно е да се тврди дека американскиот дипломат, кој заработува едно евро годишно за да посредува во спорот за името, е на страна на Грција или на Македонија. Тоа не би било ниту чесно ниту професионално. Но да се смета дека тој работи за својата држава и за нејзините интереси во регионот и на глобален план е сосема логично. Затоа последните пораки на Нимиц кон Македонија, меѓу кои има големи небулози, непознавања и нелогичности, не треба да му се ставаат на душа само нему, туку и на неговите реални шефови. Иако е во години, не смееме да мислиме дека некои од неговите гафови се резултат на деменција или сенилност, туку на прецизно темпирана дипломатска операција, која треба да има резултат. И сè ќе биде во ред доколку таа се покаже фер и чесна. Сè друго ќе биде уште еден голем пораз на американската дипломатија

Пишува |
Горан Момирски

З а да се разбере какви пораки ни испрати посредникот во грчко-македонскиот спор за името треба неговото писание да се чита меѓу редови, но и да се има предвид сето тоа што се случува и ќе се случува наскоро во регионот. Потегот на Метју Нимиц не е негова лична позиција и желба, неговите пораки не се само негови туку и на стратезите во Вашингтон, кои по седум години игнорирање сфатија дека Македонија надвор од НАТО е опасна не само за себе туку и за регионот и за целата ситуација на југот на Европа, таму каде што во моментот се случува една од најголемите хуманитарни и безбедносни кризи по Втората светска војна.

Звучи неверојатно дека Нимиц последниот чекор го направил независно од состојбата на терен, каде што сè уште нема оган, но на многу места се чувствува мирис на чад. До

крајот на годината Црна Гора треба да добие покана за влез во НАТО, српскиот премиер Вучиќ се врати од Москва со договор што обезбедува силна руска воена помош и оружје што ни оддалеку не е од интерес на Северноатлантската алијанса, а Меркел во една несреќна изјава го уплаши целиот Балкан и му предвиди војна ако ЕУ и Германија решат да ги запрат маршрутите на сириските и на ирачките бегалци. И сето тоа во ситуација кога Путин е решен да го запре проширувањето на НАТО и неговото влијание во светот.

Фамозната „Линија на огнот“ презентирана од државниот секретар на САД, Кери, кој на 13 ноември патува во Атина, а пред десетина дена од таму се врати и неговата заменичка Викторија Нуланд, не е разгорена, но големи се шансите за тоа. Проруските демонстранти во Подгорица и радикални групи од Косово, кои се активни и во Македонија и во Јужна Србија, се во состојба на готовност да испрово-

цираат нови инциденти слични на кумановскиот или тој од Гошинце. Капак на сè е информацијата дека унгарските радикални националисти отвораат своја канцеларија во Војводина, а во меѓувреме Босна и Херцеговина неповратно се движи кон целосна поделба на два државни ентитета. И одеднаш токму сега е најдобар период да се реши името.

Како Нимиц дојде до „идеално време“ за решение на спорот?

Нимиц како ретко кога во својата дведецениска работа како посредник во своето интервју за „Катимерини“ кажа многу работи јавно, но не кажа зошто среде хаосот во кој се наоѓаат Македонија и сè уште ранливата Грција смета дека токму сега е време за решавање на спорот за името. За нас нема дилема дека најдобар период за решение на спорот беше во 2008 година, пред или за време на са-

митот на НАТО во Букурешт. Но и тогаш и потоа Нимиц не беше толку сигурен дека е дојден моментот за решение на кризата. Дobar момент беше и во периодот 2010 – 2011 година кога грчкиот премиер Папандреу и македонскиот колега Груевски во седум наврати се среќаваа на разни настани на кои, благодарение на грчките итроштини, муабетот од половина час се сведува на психијатриска сеанса на која Папандреу се жалел колку му е тешко без никаква шанса суштински да се навлезе во решение на спорот. И тогаш Нимиц молчеше. Се разбира, погрешно е да се обвинува американскиот дипломат за нашите маки. Објективно, тој не може да се бори со грчката надменост и со нашата желба за правдина. Тој проблем, како што видовме, не можеше да го надмине ниту поранешниот американски претседател Буш, кој на двапати во Букурешт нè прогласи за членки на НАТО, а нас не нè прифатија, што е еден од најголемите пораз

на американската дипломатија во последниве 100 години.

Нимиц сега тврди дека причините за итно решавање, покрај потребата од затворање на еден од најдолгите дипломатски спорови во Европа, треба да се бараат и во опасноста од бегалската криза, зголемувањето на терористичките закани во регионот, како и во економските тешкотии со кои се соочува Југоисточна Европа. Добрите познавачи на регионот веднаш ќе ви кажат дека светската финансиска криза предизвика сериозни турбуленции и на Балканот уште во 2009 година и дека опасноста од терористички напади (сетете се на 2001 година, Бродец, Кондово, Бургас и ред инциденти на Косово и во Грција) постојано е присутна уште од паѓањето на режимот на Милошевиќ. Дури и проблемот со бегалците не е нов, во едно интервју со сегашниот македонски амбасадор во Ватикан, професорот Свонимир Јанкулоовски, во 2011

година, тој јасно укажа на ова што сега се случува на потегот Турција – Грција – Македонија – Србија. Но тогаш тоа не беше проблем за западот ниту причина за решавање на името. Нејсе, и покрај неговите проширени (некои дури и перфидни) финти што се забележуваат во интервјуто со грчките новинари останува да веруваме дека Нимиц нема лоши намери, но останува горчината дека со својата оценка кога е најдобро да се реши името ја занемарува неправдата што ја живеат сите македонски граѓани веќе седум години, од Букурешт наваму. Од тие работи што можат да се видат јавно, Нимиц е во право само за една. Тоа е многу подобрата ситуација за грчкиот премиер Ципрас, кој со вторите избори за нецели девет месеци ја бетонираше својата позиција на неприкосновен лидер, кој може да си дозволи реален компромис со Македонија, која, патем, му е потребна како партнер во премрежијата што го очекуваат регионот.

Што, всушност, ни кажа Нимиц?

Според Нимиц, конечното решение за името треба да го содржи терминот „Македонија“, но, исто така и „разумна одредница“ односно географска одредница. Практично, посредникот ја враќа во игра позицијата на ЕУ од 1991 година, кога на својот самит во Лисабон Унијата ни забрани да го користиме зборот „Македонија“ во името. Набрзо потоа на самитот во Единбург ЕУ сфати дека тоа е една од најголемите глупости што ја направиле европските функционери и се откажа од позицијата, која сега, по две и пол децении, Нимиц ја користи како некаков модел за рамнотежа меѓу позициите на двете држави. Да се поистоветат правото на една држава да користи име што се користело отсекогаш со желбата на друга држава да се наметне наводна „разумна географска одредница“ е голем срам на искусниот посредник, освен ако тоа не е дел од некој план, кој може да биде од корист за нас а ние во моментот не го разбираме тоа.

Понатаму Нимиц преку Атина ни порача дека мора да има договор за „секундарните аспекти на името“ како што се опсегот на употреба и преодниот период. Иако навидум со оваа реченица тој не кажува ништо ново, сепак тоа може да значи дека сè уште е во игра формулата „ерга омнес“, која ја застапуваат Грците, но и дека договорот за името исклучува Македонија за внатрешна употреба да го задржи името што го има во моментот. За Македонија е сосема неважно кога ќе биде променето името под кое сме примени или ќе бидеме примени во меѓународните институции, што е основна причина за преговорите, но, од друга страна, и на Нимиц му е јасно дека никој во Македонија нема никогаш да се согласи на менување на уставното име, на личните документи, пасоши или промена на јазикот и од тој аспект ова позиција на Нимиц е крајно опасна. Затоа што тој речиси отворено ни порачува дека компромисот мора да засега во индивидуалните и лични права

на граѓаните, што е спротивно на сите можни светски правила.

Опасните стапици во напишаното Нимиц се обидува да ги анулира со аргументот НАТО, односно забрзан влез во алијансата, што да не е трагично, би било смешно. Крајно несериозно е за еден дипломат од рангот на Нимиц да го прикажува членството во НАТО и во ЕУ како награда за попуштање во спорот за името. Членството во НАТО Македонија го заработи со реформи, и воени и политички, и тоа во нормални услови не би смеело да биде морков или аргумент од суштинските разговори за името. Слично е и со ЕУ, позитивните извештаи за напредокот на земјата и препораките за почеток на преговори со ЕУ не смеат да бидат прикажани како причина за попуштање во преговорите со Грција туку како последица на сериозни реформи и промени во земјата, која од работ на граѓанска војна стана извор на стабилност во регионот. За жал и на Нимиц, кој не може да даде никакви гаранции за членство во евроатланските институции дури и да се најде веднаш решение, му е јасно дека условите за решавање на спорот не се нормални, пред сè, поради однесувањето на една од страните во спорот, која не се вика Македонија. ■

ЈА ПОТЦЕНИ ЛИ ИСКУСНИОТ ДИПЛОМАТ МАКЕДОНСКАТА ЈАВНОСТ?

Во низата нелогични искази на симпатичниот посредник, кој речиси пет децении водел два билатерални спора (Македонија - Грција и Грција - Турција за Кипар) мора да се спомене и неговата психолошка анализа на македонскиот премиер, кого го промовираше во свој партнер во преговорите што ќе се случат во наредниве 15 месеци додека на чело на ОН е Бан Ки Мун и, автоматски, го прогласи за победник на следните избори во Македонија. Интересен е и гафот на Нимиц, кој бара договорот да содржи гаранции за непостоење територијални претензии. Како воопшто да не ја прочитал пресудата на Меѓународниот суд во Хаг, која експлицитно кажува дека Македонија кон Грција никогаш не искажала никакви територијални претензии.

Од друга страна, кога зборува за почитување на идентитетот на луѓето што се вклучени и на кои се однесува спорот и да се почитува културното наследство на сите граѓани треба да се знае дека говори за две групи. Едната се Македонците, кои можеа да бидат жртва на грчката националистичка политика веќе 25 години, а другата се евентуалните 2,5 милиони грчки Македонци, кои не смеат да бидат жртва на каков било договор.

ОДБЕРЕТЕ MAGENTA 1 И СМАРТФОН ПО СУПЕР ЦЕНА

HUAWEI P8 LITE

464 ДЕНАРИ
МЕСЕЧНО

HUAWEI P8

1.020 ДЕНАРИ
МЕСЕЧНО

HUAWEI G620

139 ДЕНАРИ
МЕСЕЧНО

MAGENTA 1 - СЕ ШТО МУ ТРЕБА НА ВАШЕТО СЕМЕЈСТВО:

- ✓ Два постпејд броја со неограничени разговори, супербрз 4G мобилен интернет, Mobile MaxTV и Loop дигитален фото албум
- ✓ Најбрзиот интернет за дома
- ✓ MaxTV- најдобрата телевизија со најмногу спортски содржини
- ✓ Смартфони по супер цена

Дознајте повеќе на telekom.mk, на 122 или во најблиската Телеком продавница.

СПОДЕЛИ ДОЖИВУВАЊА

Цените на телефоните се однесуваат за пакетот Magenta 1 М. Вкупната цена за купување на телефоните во Magenta 1 М со Доверба 24 и со годишна камата од 11% е: 3.336 денари за Huawei G620, 11.136 денари за Huawei P8 Lite и 24.480 денари за Huawei P8. Понудата важи ограничен временски период, а количините се ограничени.

БИТКА ЗА МАКЕДОНИЈА

„ПРЖИНО“ ГО СПРЖИ ИЗВЕШТАЈОТ

Пишува | Наум Стоилковски

Разговорите за наоѓање модуси како да профункционира договореното од Пржино, како и случувањата околу настаните што се одвиваа, наводно, на маргините на кризата во земјата, откриваат многу повеќе. Игрите на интереси секогаш ќе останат во сенка на решенијата, но силуетите ги покажуваат затскриените актери.

Прошетките на дел од амбасадорите, онака маркетиншки, со колективни и едногласни пораки, беа само шлаг на таквите заткулисни приказни. Секако, и како поткрепа на еврокомесарот за проширување и за соседска политика. Јасно како ден е дека главната причина зад измените на календарот на Европската комисија беа изборите во Турција, а извештајот за Македонија беше напишан условно, како што и беше осмислен. Тоа не е тајна, тајна ќе остане само што ли, според неколку силуети од тој странски хор, требаше да стои во тој финален извештај, а остана незапишано поради тврдокорноста од една и недоветноста од друга страна.

Извештајот и препораката, како и тоа кому и колку тие, сепак, им значат, директно се покажа преку ста-

вовите на првите луѓе на партиите. Парафразирано, Никола Груевски во обраќањето на 23 Октомври не само што посочи колку е важна препораката, туку и во име на сите граѓани, без разлика, побара отворање на процесот на интеграција, што, пак, би донело конечна долгорочна стабилност на државата. Од друга страна, суетите во СДСМ посочија дека доколку се загуби препораката, за тоа ќе биде виновна ВМРО-ДПМНЕ. Битката за Македонија во овој момент, за која зборуваше Груевски навестувајќи дека ова е многу повеќе од меѓупартиска политичка битка, за СДСМ се сведува на инстант оправдание „Не сме ние“. Што и да се случи, вината треба да биде насочена кон ВМРО-ДПМНЕ. Со поткрепа на силуетите од хорот.

Играта во СДСМ, која го запираше процесот на договарање, оправдан со барањата за специјална обвинителка, па со Закон за Влада, всушност беше и игра на суети околу тоа кој која улога би ја добил. Тие конфликти да добијат потврда и од „главните“ перјаници и советници во СДСМ. Ако прво Гордан Калајчиев, па потоа заедно со Мирјана Најчевска „скокаа“ против изборот на

специјалната обвинителка, кон крајот и Бранко Героски пишуваше за суети „карапанџи“ што ја заматувале секоја, според него, генијална идеја. На крајот, тоа што на тие во и околу СДСМ не им е јасно е дека главните улогите таму одамна се поделени и тоа далеку од Павел Шатев. Дури и за тоа кој каде ќе биде „гитнат“ по институциите. Па макар тоа било и дополнително полнење на администрацијата за која толку многу се „кубат коси“ дека е пренапрегната. Зар осмисленото од неколкуте силуети од „хорот“ би било оставено да се изигра од непроверени играчи?

Зар мал простор за сомнеж и размислување кај членовите на работната група на СДСМ, инаку составена од потпретседатели на партијата, остави однесувањето на главната во партијата? По секое договорено решение се ставаше вето врз нивните решенија, како да се недоветни. Затоа ли постојано беа „блиску до решение“? Но, тоа што не им беше кажано на преговарачите беше дека најважно е работите да се враќаат на почеток за да се добие време за дополнителни консултации со силуетите.

Случајот со натегањата околу специјалната обвинителка Катица Јанева и Советот на обвинители само дополнително ги оцртуваше сенките на главните актери. Писмата и јавните повици покажа како, всушност, истата таа меѓународна заедница во која се „крсти“ СДСМ смета дека треба да изгледа независното судство во независна Република Македонија. Ако им се дозволи, секако. Тие, кои според опозициските ментори треба да обезбедат независен правен систем, директно притискаа и преку медиумите ги присилуваа и власта и партиите и тие да вршат притисок врз Советот на јавни обвинители.

Јанева доби помалку од тоа што бараше, веројатно многу повеќе од тоа што заслужува, особено во финансискиот дел. Силуетите ја силеа Јанева да добие сè што ќе посака. СДСМ ги бранеше интересите на силуетите, тие, пак, сфатија дека и Јанева не може да изигрува примадона. Веројатно преку истите „врски и вистински луѓе“ што ја поставија Јанева на функцијата, таа скрати малку со инаетењето и даде образложение пред инстанциите од кои, сепак, ѝ зависи работата.

„Партиите се близу до договор“, беше формулацијата што ја користеа и партиските извори и странците во процесот на договарање за тоа како ќе функционира „Пржино“. Зад договарањата, пак, течеа процеси што допрва ќе се откриваат, а со сигурност ќе ги откријат силуетите на тие што имаа поинаква агенда од тоа што беше на маса, како и контурите за тоа што, всушност, требаше да се постигне. Секако, прво на виделина испливаа суетите во СДСМ

Контурите за ваквата факторска врска почнаа да се цртаат уште со првата нејзина изјава за „доброволното пријавување“. Продолжија со нејзините најави дека едно време ќе ја нема од јавноста, за потоа да ја прикаже сета тантелна плетка на знаење како се подготвуваат толку опсежни обвиненија за неполн месец. Тие исцртани контури на силуетата на факторот, веројатно се истите тие кај кои требаше да замине Верушевски со автомобилот од Заев, како и тие што ги дозираа и аудиоматеријалите за потребите на СДСМ. Секако, тие и сега ја туркаат работата за да може да се добие колку што може повеќе.

Но, не е само тој сегмент што ги открива контурите на вмешаните. Тајните приказни почнаа да се отплеткуваат и околу случувањата во кумановското Диво Населје, а и во нив се споменуваат истите ликови. Во изјавата на адвокатот на дваесет и деветте лица обвинети за тероризам се споменува вмешаност на неколку странски служби, а информациите посочуваат на обучени војни од неколку странски воени институции. Кој би можел да помисли дека таа изјава на адвокатот е „наивна“ и „несреќна“. Таа изјава упатените ја толкуваат како директен апел до началниците – силуети – дека е време повторно да се вплеткаат во судството за да си ги спасат пулените. Така како што го спасија бројот на убиените терористи по полициската акцијата на деветти и на десетти мај. За потсетување, меѓу конгресот на ВМРО-ДПМНЕ во Куманово и „најголемиот“ собир на невладините Соросови службеници заедно со СДСМ. Секако, со најавената поткрепа на силуетите, кои, сепак, не се појавија во сценариото пред владата.

Контурите на силуетите ги откри и посредникот Ван Хауте, кој без никаква стегна излегуваше од рамките на својата улога. Истото го правеше и кога беше тука по „собранискиот“ 24 декември. Нескриената блискост со СДСМ и

нескриената одбивност кон тоа што го спроведува ВМРО-ДПМНЕ, а што, инаку, нема никаква врска со преговорите, не може, а да не биде предмет на укор барем од неговиот налогодавец. До тоа не дојде, барем не јавно, токму поради интересот на неговиот налогодавец.

Јасно е дека што и да беше или е целта на силуетите, таа не би можела да се спроведе или наметне ако немаат партнер без чувство за достоинство и доблест за штитење првенствено на личниот интегритет, а потоа и на своите сопартиски, гласачи, сограѓани, на сите сонародници. Пресекување в корен на таквите игри ниту е изводливо ниту е можно со само „еден удар“. Пресекувањето мора да се одвива на неколку нивоа. И тоа е далеку од политичка битка. Тоа, навистина, е битка за Македонија.

Кон крајот на овој дел од приказката, додека се допржува „Пржино“, а се очекува бриселскиот извештај, тоа што е неизбежно се изборите. Но тие не само што ќе стават крај на актуелната криза, туку за многумина значат и крај на можностите за странски авантуризам осмислен на маса како во некоја стратгиска игра за осуммина. Изборите, по сите параметри, ќе ја посочат најслабата национална алка во политичкото милје во земјата. Кога таа опција, и покрај сè што прифати, ќе загуби, ќе мора од корен да се чисти однатре. Да се очисти од сè што без трошка самопочит чека од надвор да му биде фрлена коска за да ја заигра опасната игра што ја надминува политичката дебата. Само тогаш кога македонската опозиција, навистина, ќе се ослободи од нив и демократски ќе созрее, ќе стане вистински играч меѓу гласачите. Тогаш ќе може да зборува за слобода, демократија и за човекови права. Тогаш, навистина, ќе може да ја здобие довербата од граѓаните. Накусо, по сето ова, опозицијата само ако се победи себеси, ќе може да победи и на избори. ■

Обојте повеќе.

Семејството JUPOL денес има голем број на производи, за сите желби и потреби на корисниците. Сите бои од семејството JUPOL се на водена основа, не штетни по здравјето и околината, едноставни се за употреба и одржување. Се гордеат со бројните признанија од потрошувачите и стручната јавност: Trusted Brand, Производ на годината 2014 и Best Buy Award.

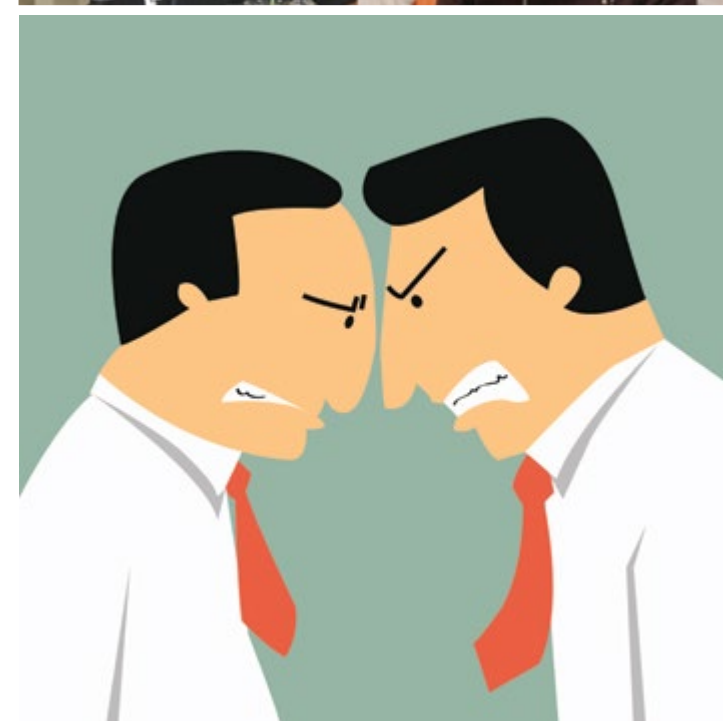

тел. 02/ 2464 -902
e-mail: vel.office@t-home.mk

www.velkoski.mk

АНАЛИЗА

КОГА ИНФЕРИОРНОСТА Е ДОБЛЕСТ

ЧУДЕСНА ОПОЗИЦИЈА: НА ЗАПАД КСЕНОФОБИЈА, ВО СДСМ ОИКОФОБИЈА

Додека Западот се дави во ксенофобија, македонската опозиција се контаминира со оикофобија. Контрапроцес на западниот, кој значи омраза кон сè што е домашно, кон сопствената нација, држава, кон сè што е македонско. Незадоволни од резултатите, од магичниот круг во кој се вртат цела деценија, од сопствената безидејност и деструктивност, опозициските ксенофили го обвинуваат сопствениот народ за своите неуспеси. А не им текнува дека треба само да се фатат за работа...

Пишува |
Љупчо Цвејановски

Западот е зафатен со ксенофобија. Нивната омраза кон странците се шири со геометриска прогресија. Причинители на оваа неетичка состојба во Западна Европа се мигрантите. Процесот реално трае со векови, а последните - од Сирија и од Авганистан - се само катализатори на чувството што со децении тлее во Европејците. Ова чувство го имаат и Американците, нивната држава создадена од мигранти одамна си изгради сид кон Мексико, ама демократски, нели... Сите тие се плашат за своите работни

места и во странците гледаат опасност за своето уживање, за висината на платите, за условите за живот, за децата и се плашат од расипување на генот на нацијата. Можеби не е етички, но има некаква логика, макар била и нехумана.

Во Македонија, пак, тече сосема поинаков, небулозен процес. Додека Западот се дави во ксенофобија, македонската опозиција се контаминира со оикофобија. Контрапроцес на западниот, кој значи омраза кон сè што е домашно, кон сопствената нација, држава, кон сè што е македонско. Како нуспојава се јавува и неизмерна, еднострана љубов кон сè што е прозападно

и туѓо. Незадоволни од резултатите, од магичниот круг во кој се вртат цела деценија, од сопствената безидејност и деструктивност, опозициските ксенофили го обвинуваат сопствениот народ за своите неуспеси. Небаре, кажано со нивни зборови – тој е толку прост и неук, што не може да ги разбере нивните високи побуди и идеали?! Високи се секако, иако парадоксално целат кон ниската побуда за што повисока позиција во државата. Тажната вистина е дека зад сето тоа секојдневно тагување се крие само обично, приземно и бедно враќање на власт. Башка, со ова стануваат целосен контраст на сопствениите идоли од Западот, каде што како чума се шири котрапроцесот на ксенофобија.

Којзнае како им изгледаат македонските прозападни ксенофили и оикофоби на западните ксенофоби? Особено кога се работи за земја која десет години е кандидат за членство во ЕУ, а шест години по ред добивала препорака за преговори за членство. Истата таа земја ги исполнила условите за НАТО уште пред седум години, учествувала во десетина мисии и е шеста по ред според учеството и според бројката на војници во борбите на Алијансата. По логиката на нештата, во секоја земја тие би биле рецепти за евроексптицизам и за НАТО-скептицизам. Нашиот народ, сепак, се држи машини и не оди во негативната крајност посакувана од некој. Во опозициската искривена логика и приказна, пак, овие небулози на НАТО и на ЕУ создадоа причина за ултрављубеност во Западот. Башка и плодна почва за правење глупости, бојкотти, промовирање бомби и дузина потези со кои ја злоупотребуваат ситуацијата статус кво отворена од западната непринципиелност кон Македонија. А треба само да се фатат за работа, особина толку далечна за синокрвните социјалдемократски синови и керки...

ГЕНЕЗАТА НА ОПОЗИЦИСКИТЕ ОИКОФОБИ

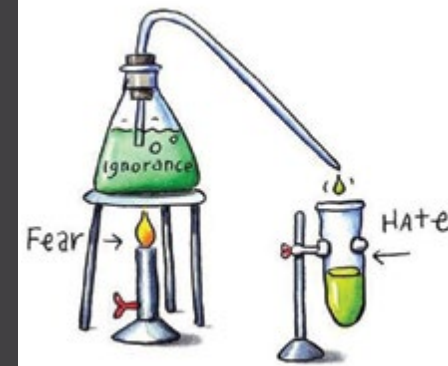
Мора да е многу грдо кога партиските војници гледаат како нивната опција постојано губи и тоне сè подлабоко во калта. Веројатно, уште погрдо е кога сфаќаат дека со ова избледуваат и надежите за враќање на старите, доходовни позиции. Најгрдо, пак, е што, конечно, ја разбираат болната вистина - дека истите тие позиции ги добиле само поради исполнителноста и подобноста за партијата. Долго живееле со убедување за некаков квалитет во себе, особини кои не ги видел никој пред да станат партиски војнички со квазиуметничка проминенција, биле среќни што некој во нив го препознал она што и самите потсвесно знаеле дека не го поседуваат, но жолчно сакале да го имаат. Овде не зборуваме за партиските војнички кои се вработиле во администрацијата и станале јавни или државни службеници. Ниту за оние кои со помош на партијата напредувале во своите организации или за „еден партиец за тројца обични граѓани“ во Телеком. Не, овде станува збор за доверашните „интелектуалци“, кои под притисокот на 10-годишната апстиненција и извесноста на уште еден, долг пост, ги симнаа своите маски и ги открија своите приземни, грди лица. Тргачки

го лажниот интелектуален ореол со кој ги „почестил“ и создал еден минат систем, зад маските се појавија едно чудо фрустрирани човечиња. Блефери, мизантропи и манипуланти, кои покажаа и катадневно сè повеќе откриваат дека од интелект имаат само лепенка „Интел“ на своите компјутери.

За жал, ги има од сите „бранши“. Уметници, режисери, глумци, музичари, професори, новинари, активисти на НВО, доктори на науки, писатели... Овие последните мудро си заминаа, сфаќајќи ја глупоста во нелогичноста на улогата која се обиде да им ја наметне една потпросечна политичка врхушка. Разочарани од површноста на понудената квазиидеологија, овие ликови умно, тивко, доблесно и навреме исчезнаа од јавноста. Првите четири-пет категории, пак, стануваа сè погласни и погласни. Вадејќи ја сета грда прзностија од себе, го прекршија секој постоечки кодекс на уметничката и на секоја друга фела, која не познава вакви неприродни изливи на „партиски немир“. Во недостиг на творечкиот немир, се разбира... Психолозите велат дека мизантропите ги мразат луѓето што не можат да ги „имаат“ или поверојатно, луѓето кои се онакви какви што тие не можат да бидат. Современите пандани на др

Џекил и Хајд, кои лажно се претставуваат како уметнички души, боеми и интелектуалци, искомплексирани блефери кои за само една секунда го менуваат својот наметнат лик на Ганди и започнуваат со невидена, хулиганско-опортунистичка злоба да плукаат по државата, системот, колегите, народот и по институциите од кои секој месец земаат плата... Едно чудо зависници од аудиобомби, доживотно предозирани со омраза кон ближниот свој. Како и познатиот Гал Обеликс, кој како бебе паднал во грне со волшебен напиток, па нема потреба да го консумира за да добие суперсила, така и нашите негативци се вечно контаминирани од омразата задржана во партиското седиште на „Павел Шатев“.

Независно од која бранша се, освен омразата, сите ги краси уште една уникатна особина, во оваа форма карактеристична само за Македонија. Одамна, македонската опозиција поседува ендемски карактеристики со кои надалеку ја „прослави“ сопствената држава, но ксенофилијата е врвот, јаготката на социјалдемократската торта. Оваа патолошкомазохистичка појава, која претпочита љубов кон сè што е странско и потценување на сè што е македонско, одамна е дел од светото послание, престижен кодекс за највисоките членови на ова „Братство на розата“, самозамислената македонска масонска ложа која вирее и егзистира крстејќи се во инфериорноста на сопствената нација. Ксенофилијата била интересен феномен и за нивниот омилен и посакуван стопан – Западот, каде што ксенофобијата наголемо вирее и се засилува. Нејсе што во текот на своето владеење челниците на СДСМ покажаа силна послушност и целосна предаденост на овој фактор, феноменот на опозициската вљубеност во него е приказна што тешко се објаснува. Оправданоста за оваа, демек прагматична опседнатост, социјалдемократите ја наоѓаат во помошта за враќање на власт, или, барем, во надежта за овој чин, но сепак, се чини дека повторно забошотувале на часовите. А барем една земја дефинитивно го цени тоа и силно ги посакува за соговорници од другата страна на преговарачката маса. Јужниот сосед кој го кочи патот кон западниот свет...

КОГА ДЕСТРУКТИВНИТЕ КСЕНОФИЛИ КЕ СЕ „ОТВОРАТ“

Во нихилистичкиот поход во борбата по гласови, загрозени и згрозени од разбирливоста на поразот, партиците и творците на стратегијата ја утнаа работата. Пак. Уште една погрешна пресметка во низата на стратезите кои и понатаму се однесуваат како на изборите за нив да ќе гласаат Холанѓани, а не Македонци. Како поинаку да се сфати еуфоријата на неколкутемина поддржувачи кои ликуваа на глупостите на Ван Хауте, кој (како што Бетмен велит – „Ван памети и ван себе“) ја исполука земјата, чија политичка сцена, небаре, се обидува да ја среди. Во координација со интересниот син кој даде сè од себе во потсмевањето со Скопје. Со истата доза на ултраподдршка, лабилните ликови дадоа зелен картон и ликуваа во амбасадорската лакрија во која без срам и без перде емисарите се обидоа со за’ргани методи од Студената војна безобразно да влијаат врз институциите на системот.

Уште еден доказ дека старите кучиња не можат да научат нови трикови. За жал, потценувањето на сопствената држава и на сопствената нација е дел од генот на сегашната опозиција, мутиран во лоша насока од времето кога беа на власт и кога со генетски инженеринг ја отсекоа работливоста како непосакувана особина. Многу чинови во текот на овие темни години го красат нивното досие. Промена на знамето, името, територијалната поделба и што ли не друго. Пострашниот

момент е што романтично живеејќи во најубавите години за нив (транзицијата, а потоа и постконфликтната Македонија), челниците не сфаќаат колку е овој народ изменет и „пораснат“ во тој однос. А тие и натаму го третираат како недоветен, терајќи по старо со истите финти и со истите потези, сè уште несвесни за штетата од слоганот „Некои прашања не заслужуваат одговор.“

Под влијание на Фројдовиот комплекс, пак, одвреме-навреме, некои од овие оикофоби и ксенофили, кои за жал на партијата и на државата се на позиција на опозициски челници и на стратези, ќе се отворат, ќе си кажат што мислат за народот и ќе се издадат како и со кои зборови милуваат да озборуваат во своите затворени, високи кругови. Така, ксенофилите ќе го „помилуваат“ народот со епитетите „стока“, „неписмени“, „немие-ни“. На истиот тој народ прекалените оикофоби ќе му посакаат да „умре во сиромаштија“ и „да копа по контејнери“, затоа што биле „дегенерици“ па им требала „атомска бомба“ за да престанат да бидат „шутраци“. Не постои земја во светот каде што опозициски гласоговорник на сопствениот народ му го лепи епитетот „будади“ и останува во политиката. Само и само затоа што им годи на врхушката и на неколкумина чеда задени и залутани во толкувањата и во приоритетите од членството. Чудесна, опозициска Македонија... ■

ОСИГУРИ ГО ПОСЕВОТ И СПИЈ МИРНО

Почнувајќи од 2008 година, Владата на Република Македонија вовеле мерка помош за премии за осигурување со која Владата на Република Македонија, преку Министерството за земјоделство, шумарство и за водостопанство, надоместува 60 проценти од премијата за осигурување на примарно земјоделско производство. Благодарение на оваа мерка бројот на склучени договори со осигурителните компании континуирано расте

Пишува | Александрија Сивковска

Земјоделците сè почесто си ги осигуруваат посевите, како единствен начин да се заштитат од елементарните непогоди, кои им задават сè поголеми главоболки. Место да гледаат во небото и да се молат да не падне град или некоја поплава да не им го удави родот, тие решаваат да ги осигурат земјоделските површини, за да добијат отштета доколку се случи невреме и тоа им го уништи повеќемесечниот труд. Во согласност со статистичките извештаи доставени до Агенцијата за супервизија на осигурување од страна на друштвата за осигурување, во периодот 1.1. - 30.9.2015 година се склучени 6.007 договори за земјоделско осигурување со вкупна премија од 181,02 милиони денари, што претставува пораст од 64 проценти на бројот на склучените договори и 63 проценти на премија со полиса во однос на истиот период од 2014 година.

Сè поголем број земјоделци поради глобалните климатски промени се соочуваат со ризици од катастрофални размери како што се поплави, суши, град, мраз...

Познато е дека земјоделството е една стратегиска развојна гранка за нашата земја, меѓутоа сè поголем број земјоделци поради глобалните климатски промени се соочуваат со ризици од катастрофални размери како што се поплави, суши, град, мраз итн. Долгогодишната анализа на ризиците и на штетите настанати во земјоделството, а предизвикани од глобалните климатски промени, укажува дека најефикасниот и најекономичен начин за соочување со овие последици претставува купување земјоделско осигурување. Бројот на продадени полиси за земјоделско осигурување се зголемува од година во година, но сепак само дел од земјоделските стопанства го осигуруваат своето земјоделско производство - велат од Агенцијата за супервизија на осигурувањето.

Според нив, причините за недоволната развиеност на земјоделското осигурување произлегуваат и од страна на понудата и од страна на побарувачката.

Друштвата за осигурување во Македонија се соочуваат со голем предизвик во понудата на земјоделско осигурување поради комплексноста на процесот на преземање ризици во земјоделството. Во 2013 година на пазарот на осигурување само четири друштва за осигурување нудеа продукти за земјоделско осигурување, а во 2014 година уште две друштва почна со продажба на полиси за земјоделско осигурување, што укажува на фактот на зголемување на пазарната понуда за овој вид осигурување. Од друга страна, слабата заинтересираност за земјоделско осигурување се должи и на недоволната свесност на поголемиот број земјоделци за потребите и за користа што би ја имале од осигурувањето.

Почнувајќи од 2008 година, Владата на Република Македонија вовеле мерка помош за премии за осигурување со која Владата на Република Македонија, преку Министерството за земјоделство, шумарство и за водостопанство, надоместува 60 проценти од премијата

за осигурување на примарно земјоделско производство. Благодарение на оваа мерка и едукативните кампањи, бројот на склучени договори со осигурителните компании континуирано расте. Ефектот од оваа мерка за осигурителните друштва во првите девет месеци од 2015 година е бруто-премија со полиса од 181,69 милион денари (пораст од 63,15 отсто во однос на истиот период од минатата година) - велат од АСО.

Оттаму очекуваат земјоделскиот осигурителен продукт, поддржан од проектот „Европа ре“, како и заложбата на Владата на Р. Македонија да продолжи со субвенционирање на 60 отсто на премијата за осигурување да даде значаен развоен сегмент на вкупниот пораст на земјоделското осигурување.

Во рамки на обидите да се понуди што поповолен производ на пазарот, кој ќе биде атрактивен и достапен за земјоделците, владата и реосигурителната компанија „Европа ре“, најавуваат нешто ново.

Со оглед на состојбите во земјоделството и високите суми што секоја година се издвојуваат за отштета на земјоделците од страна на

За жал, голем број од нашите земјоделци потребата за осигурување ја препознаваат откако ќе им се случи огромна штета

Владата, со „Европа ре“ сме во преговори за воведување нов производ со кој државата ќе ги осигури од град и од поплава земјоделските посеви на територијата на цела држава – најави министерот за финансии Зоран Ставрски. Тој додаде дека Владата се приклучи на регионалниот проект на Светска банка за креирање нов систем на осигурување и реосигурување и дека заедно со Србија и со Албанија се вложени 5 милиони американски долари во специјализирана регионална компанија за реосигурување ризици од катастрофи.

„Европа ре“ во април 2014 година го лансираше индексното осигурување за пченица и за јачмен, а од февруари годинава и за пченка и за винско грозје. Тоа по што се единствени е работењето по методот на индексно осигурување, кое нуди ефикасна заштита на земјоделските посеви од сите временски непогоди како суша, поплава, мраз, поројни врнежи и град. Главната карактеристика на ова осигурување е автоматска исплата на штетата, без теренска процена - појасни Ставрски.

Индексно осигурување на остварени приноси од посеви претставува сеопфатен и иновативен осигурителен земјоделски производ. Македонија е првата земја во која се воведува ваквиот вид осигурување. Специфичен е по тоа што е единствен на пазарот што нуди целосно покривање од сите катастрофални ризици што би можеле да влијаат на финансиската стабилност на земјоделецот - информираат од „Европа ре“, компанија која не ги продава директно производите, туку е реосигурител. Нивните производи ги продаваат партнерските компании.

Индексното осигурување ги осигурува земјоделците според индексот на принос од земјоделската површина – просечниот принос во општината за секоја култура. Осигурениот принос се утвр-

дува како процент од просечниот принос на општината. Надомест на штета се исплаќа доколку остварениот принос на општината е помал од очекуваниот осигурен принос на ниво на општина - додаваат од компанијата.

И од „Триглав осигурување“ велат дека временските неприлики во изминатите неколку години сè повеќе ја нагласуваат потребата од земјоделско осигурување, а најдобра заштита на примарното земјоделско производство од елементарни непогоди и природни катастрофи е токму осигурувањето.

За жал, голем број од нашите земјоделци потребата за осигурување ја препознаваат откако ќе им се случи огромна штета. Сепак, нашето искуство во изминативен период укажува на позитивен тренд во осигурувањето посеви и плодови. Радува фактот што интересот на земјоделците за информирање околу придобивките што ги нуди овој вид осигурување и можностите што ги нуди Програмата за субвенционирање премија во земјоделското осигурување сè повеќе се зголемува. „Триглав осигурување“ оваа година обезбеди бруто-премија со полиса од осигурување во земјоделството од 91.000.000 денари, забележувајќи 30 отсто пораст на премијата, во споредба со минатата година, додека вкупниот број барања за осигурување од страна на земјоделците оваа година изнесува приближно 2.400 - велат од „Триглав“.

Минатата година го воведоа „Фармер плус“, пакет-производ наменет токму за оваа целна група. Овој пакет ги зема предвид аспектите од највисоко значење кај овој сегмент и вклучува осигурување дом, семејно осигурување од незгода и осигурување на земјоделството, притоа нудејќи дополнителни поволности за пакетот наспроти поединечните осигурувања - велат од „Триглав“.

ПРОИЗВОДСТВО НА ЧЕРИ-ДОМАТИ

МАЛИ ЦРВЕНИ И ЛЕКОВИТИ ПЛОДОВИ

Пишува | Александрија Сшевковска

Производството на чери-домати се изведува во два периода и тоа пролетно производство и рано есенско производство, со тоа што пластеникот е целосно искористен. Чери-доматите кај нас се среќаваат во повеќе региони каде што успешно се одгледуваат. Плодовите најчесто се среќаваат во продажба во маркетите, пазарите и во хотелите, каде што најчесто се употребуваат како декорација. Инаку, на пазарите достигнуваат висока цена бидејќи се смета дека содржат многу антиоксиданси и дека спаѓаат во групата на минијатурни и на лековити плодови.

Постојат различни хибриди и различни сорти на чери-до-

мати, различни по големина и по боја. Плодовите се со тежина 10-12 грама, а на една цветна гранка може да има и до 150 плода. На отворено поле на едно растение може да се остават 4-5 цветни гранки или тоа е околу 5-6 кг по стебло. Најчесто се одгледуваат во пластеници во заштитен простор каде што се оставаат 7-8 цветни гранки или ако се пресмета во родност или принос, 10-12 кг по стебло. Во некои држави се одгледуваат во текот на целата година, на пример, во Израел, каде што климатските услови се погодни за одгледување во текот на целата година. Кај нас може да се одгледуваат од почетокот на март, па сè до крајот на октомври.

Кај нас заинтересираност за производство на чери-домати од страна на производителите е сè уште мала

Имаат исклучително сладок вкус и многу добро балансиран однос на шеќери и вкупни киселини и затоа има вистински мирис на домати. Технологијата на производство на чери-доматите е речиси иста како и технологијата на производството на обичниот домати. Обично, на 1.000 квадратни метри се засадуваат 3.000 растенија, колку и обичните домати.

Негата на посевот е идентична со обичните домати, но чери-доматите имаат многу повисок принос, посладок вкус и поздрав се за јадење, достигнуваат висока цена и многу се погодни за декорација. Што се однесува до набавката на семе и на саден материјал, во наредниот период се очекува

да има доволно количество семе од чери-домати и да бидат понудени повеќе хибриди и сорти по облици и по боја на пазарот и тоа од топчести до крушковидни форми.

Заштитата во текот на производството е иста како и кај обичните домати. Значи, генерално може да се каже дека постојат сорти многу отпорни на болести, а и сорти кои мора редовно да се заштитуваат. Потребно е да се знае дека семето од хибридни сорти не е препорачливо да се употребува во наредната година бидејќи родноста ќе биде минимална. Затоа, за најдобрите хибриди кои имаат и до 150 плодови на китка, семето мора да се набавува секоја година.

И покрај низата позитивни особини, кај нас заинтересираноста за производство на чери-домати од страна на производителите е сè уште мала. Засега, чери-доматите главно

се одгледуваат во домаќинствата за домашни потреби и сосема малку за продажба.

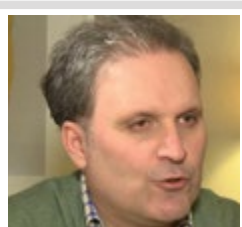
Многу подобро би било земјоделските производители кои се занимаваат со градинарство и имаат повеќе члена фамилија да започнат со производство на чери-домати за продажба на пазари бидејќи исплатливоста ќе им биде повисока, а и профитот поголем.

Чери-доматите содржат: бета каротин (жолтите), ликопен (црвените) и антоцијани (црните). Сите три вида се јаки оксиданси. Ликопенот може да се внесе во организмот само со домати. Сите домати содржат ликопен, но црвените чери-домати го имаат најмногу. ■

Производството на чери-домати се изведува во два периода и тоа пролетно производство и рано есенско производство, со тоа што пластеникот е целосно искористен. Чери-доматите кај нас се среќаваат во повеќе региони каде што успешно се одгледуваат. Плодовите најчесто се среќаваат во продажба во маркетите, пазарите и во хотелите, каде што најчесто се употребуваат како декорација. Инаку, на пазарите достигнуваат висока цена бидејќи се смета дека содржат многу антиоксиданси и дека спаѓаат во групата на минијатурни и на лековити плодови

Рекоа, не порекоа

**ВАСКО
ЕФТОВ**

Таип Ердоган повторно победи во Турција. Што не направија да го испратат во пензија: афери, тепачки, напади за корупција, бомбашки напади, живеење во услови на перманентна политичка криза, испреплетување на интереси на САД, Русија, Израел... значи, шведска маса: Од сè по нешто. И пак победи. Наравоучение: ако ја имате довербата на народот, ќе заминете во пензија кога народот тоа ќе го посака.

Наравоученијата се за луѓе што сакаат да научат. За жал, опозицијата не покажува таков интерес долго време.

**МЕТЈУ
НИМИЏ**

Јас сум апсолутно убеден дека проблемот е решлив, за доброто на двете земји. Ова не е случај на „нулта сума“, кога една страна победува, а другата губи. Може да има решение што ќе биде од корист за двете земји, кое ќе ги покрие националните цели што двете страни ги сметаат за важни.

И македонскиот народ е убеден дека проблемот е решлив, само, исто така, е убеден дека решението нема да биде на негова штета.

**БРАНКО
ТРИЧКОВСКИ**

Понекогаш мислам дека македонскиот народ не е толку глупав колку што изгледа и колку што многумина, меѓу нив и јас, сме го детектирале. Понекогаш ми се чини дека во сета строгост што ја пројавуваме, сме неправедни кон него.

Кутрите соросоиди, не можат да се помират со фактот дека „глупавиот“ народ ги прочита одамна, а немаат шанси на друг начин да дојдат на власт.

ДОБРАТА САМОВИЛА И ОСЛОБОДЕНИТЕ ПЕДОФИЛИ

Мери Николова

Рогена:
13 мај 1973 година,
Пробиштић

Образование:
Факултет за физичка
култура

Амнестијата на Николова ќе значи и намалување од 40 проценти за казните за детска проституција, несовесно лекување болни, изнуда, уцена, фалсификување пари, како и за насилство.

Да се ослободат убијците, силувачите и педофилите, сите да шетаат по улиците место да седат во ќелии. Ете, згрешиле луѓето, згрешиле, што сега? Да им ја ограничине слободата?! – вака некако размислува чичолината на македонската политичка сцена. Барем ако судиме по тоа што го предлага – амнестија на осудениците.

Не е важно дали сака да глуми Мајка Тереза на погрешен начин или си има некој друг луд филм в глава, што не е ништо ново за неа, но дотичната бара сите поголеми казни да се намалат за 40 отсто, казните на тие што се осудени до една година за 50 отсто, а на тие што имаат казни до шест месеци да им се укинат. Па така тетка Мери сака да пушти на улица 27 убијци и 29 силувачи. Би се ослободиле шест лица осудени за обљуба на немоќно лице, 14 педофили, пет осуденици што посредувале при вршење проституција, околу 390 дилери на дрога и повеќе од 1.600 разбојници.

Чичолина смета дека тоа е супер, топ е. Додека фамилиите на тие што страдале од наведените осуденици сакаат во државата да имаат смртна казна, таа сака да ги ослободи и да ги пушти на улица... Што ли ѝ се врти во главата на дамата што смета дека таа го украсува излогот на „Луј Витон“? Сака некој свој да спаси? Каде ѝ оди паметот? Педофилите се враќаат во близина на децата, убијците слободни шетаат по улица, силувачите се охрабрани да бараат нови жртви... А добрата самовила Мери ќе се удира в гради дека се борела за слободата на илјадници луѓе... Какви?!

■ Мојата работа нема цена. И кога би имала, ќе нема толку пари да ја исплатат мојата добрина – напиша Мери. Добра ли е жена да вратиш на улица некој што силувал петгодишно дете?! Прашај ја мајката на тоа дете. Таа најдобро ќе ти каже колку ја боли твојата „добрина“.

Се борела добрата Мери против солзите на децата

РЕЧЕ И:

- Секој се бори за своите права, политичката определба не е пречка за нашата љубов.
- Јас да облекам и гардероба од 20 евра, ќе кажат дека сум скапо облечено. Треба да знаете да се носите со тоа што го носите. Може да биде богато или скапо.
- Ајде дојдете утре, заедно ќе се сликаме пред „Луј Витон“, па ќе кажат дека и вие на вашата девојка, жена, ѝ носите подарок од „Луј Витон“ **(на Васко Ефтов)**.
- Имам роднини во ВМРО-ДПМНЕ. Со некои продолжуваме да остануваме во роднинска врска, со некои се разделуваме.
- Јас сум СДСМ од 1997 година со срце и со душа, ама без книшка.
- Пораз на Груевски е тежок збор, јас не сакам да му го сменам личниот опис, не сакам да се наметнувам физички зашто јас сум жена, останувам дама. Дама не може да дигне рака на маж.
- Бранко Црвенковски е икона во моите очи.
- Не разговарам за личности што не вредат во мојата личност.
- Народот гледа во мене дека можам да му помогнам.
- Сега во овој миг, кога осудениците имаат огромна надеж дека ќе добијат амнестија, знаете ли што ќе се случи ако не добијат:
 - Ќе почнат бунт.
 - Нивните семејства ќе дојдат на досега невиден протест пред затворите и пред Собранието на РМ.
 - Полицијата ќе ги разбива тие протести, а сето тоа осудениците ќе го гледаат на ТВ, гневот ќе биде невидено голем и тогаш знаете ли што ќе се случи?
 - Ќе горат сите затвори во Македонија, ќе има и жртви (што осуденици, што затворски чувари) и тогаш ќе мора да интервенира специјалната полиција и тука ќе биде трагичниот крај и на осудениците и на нивните семејства, но и на власта (затворска полиција, специјалци итн.)

на осудените...Што е Мери со солзите на мајката, чиешто дете е убиено, што е Мери со солзите на детенцето жртва на некој умоболан за кого ти бараш слобода? Што е со солзите на мажот, чијшто нормален живот е нарушен поради силувачот на жена му за кого ти бараш правда?!

Каква е таа закана дека ќе горат затворите?! Каква е таа закана дека ќе има жртви? Каква е таа закана за бунт?! И уште се фалиш дека брзо ќе си ги собрала, односно си ги собрала потписите... Па за која мајка е виновно нејзиното дете?! За 4-5.000 затвореници си собрала 11.000 потписи –

2-3 од фамилијата на секој што е в затвор... А колку ќе се потпишат за затвор на тој што злоупотребил тригодишно дете?! Секој родител ќе потпише со две раце... И не само родител...

Ама Мери си е Мери. Таа е таа што со украински симболи сака да се бори против македонската власт. Ударот бил независен, иако таа е СДСМ, иако таа се фотографира постојано во седиштето на СДСМ... Па, таму одела чисто на муабет. Ама тоа нема врска едно со друго. Мери е стечајката во „Луј Витон“, Мери е таа што и партал да носи на себе, изгледа скапоцено. ■ (РР)

Рекоа, не порекоа

**САШО
ОРДАНОВСКИ**

Фактот што НАРОДОТ си молчел или, дури, и во еден значителен број гласал за Груевски на досегашните местени избори, е работа од која НАРОДОТ ќе треба да научи важни и не секогаш пријатни лекции во годините (и преку судењата) што доаѓаат, но тоа со одговорноста за почитување на Договорот од Пржино нема никаква врска.

Ах тој народ, што беља им направи на петоколониашите. Да не можат да направат преврат со толку надворешни „пријатели“.

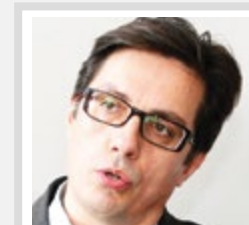
**РАДМИЛА
ШЕКЕРИНСКА**

Паднаа сите митови за лажната чесност на Никола Груевски. Државата што не знае да си го цени сопствениот народ, не може да креира иднина. Парче по парче, заедно, ќе си ја зачуваме и заштитиме нашата земја од овие што ѝ мислат лошо.

Во која категорија се „глупавите“ 480.000 гласачи на ВМРО-ДПМНЕ? Во „сопствениот народ“ на кирацката Шекеринска или во оние што ѝ мислат „лошо“ на Македонија?

**СТЕВО
ПЕНДАРОВСКИ**

Не може да биде легитимна власта која ќе влезе насилно во институциите, макар таму седела два дена. Старо демократско правило е дека власта е избрана од народот и ако народот не е задоволен од власта има право да ја отфрли.

Исто толку старо демократско правило е дека за власта решаваат мнозинството граѓани, а не малцинството, уште помалку странците и амбасадорите.

Со неверојатно убедливата победа на неговата партија на парламентарните избори во неделата, претседателот на Турција, Реџеп Таип Ердоган, ја оживеа амбицијата да воспостави претседателски систем, со него на чело, само неколку месеци откако политичките аналитичари ја прогласија таа цел за невозможна.

Претседателот сè уште закрепнуваше од поразот на неговата Партија на правдата и на развојот (АКП) на изборите во јуни, кога го загуби мнозинството во парламентот, кога во август ја уверуваше толпата поддржувачи дека сè уште ја држи власта и покрај уставните ограничувањата на овластувањата на неговата канцеларија.

- Постои претседател со реална моќ во земјата, а не со симболична - рече Ердоган пред публиката во својот роден град, црноморскиот Ризе.

- Претседателот треба директно да ги спроведе своите должности за нацијата, но во рамките на своите овластувања. Без разлика дали некој прифаќа или не, административниот систем на Турција е сменет. Сега, тоа што треба да се направи е да се ажурира оваа реална ситуација во правната рамка на Уставот – дополни тој.

Разликата во гласовите во неделата не му даде на Ердоган доволно предност за веднаш да го измени Уставот на Турција, документ што беше напишан од воените надлежни лица по државниот удар во 1980 година и за кој многу политички лидери велат дека треба да се измени за да се обезбедат подемократски права за малцинствата, како што се Курдите. АКП заработи 317 места во Парламентот од 550 члена, а за да се распише референдум за нов Устав се потребни 330.

Сепак, Ердоган си ја зацврсти позицијата во турскиот политички систем за уште најмалку четири години и покрај тоа што предизборните анкети предвидуваа резултат сличен на јунскиот. Иако постоеја грижи за длабоката поларизација на турското општество и за движењето кон авторитаризам, АКП беше толку блиску

ВОНРЕДНИ ИЗБОРИ ВО ТУРЦИЈА

ПОБЕДАТА ЈА ЗАСИЛИ ЖЕЛБАТА ЗА МОЌ НА ЕРДОГАН

до тоа што многумина предвидуваат дека ќе биде само прашање на време кога партијата на Ердоган ќе обезбеди дополнителна поддршка за измена на Уставот.

Колумнистот Илнур Чевик за владелинот весник „Сабах“ во понеделникот напиша: „Пораката е јасна и гласна: Турската нација реши дека ќе продолжи со маршот кон иднината со Партијата за правда и за развој (АКП) и даде зелено светло за граѓански Устав и за воспоставување претседателски систем“.

Во победничкиот говор во неделата во главниот град на Турција, Анкара, премиерот Ахмет Давутоглу јасно стави до знаење дека, со своето обновено мнозинство во парламентот, АКП ќе се заложи за нов Устав.

Ердоган изјави дека тој предвидува претседателство со овластувања поголеми од овластувањата на претседателот во американскиот систем.

Според аналитичарите, во поход кон поголеми овластувања постои можност за заживување на мировниот процес со курдското малцинство во земјата. Еднаш, Ердоган предложи

мировен план со Курдите за да стави крај на долгата војна и, како никој друг турски лидер пред него, понуди повеќе отстапки, како што се јазикот и културните права на Курдите. И пред изборите во јуни, многумина очекуваа дека Ердоган смета на поддршка од Курдите за промена на Уставот во спогодба со која тој ќе добие поголеми овластувања, а Курдите повеќе права и автономија.

- Постои природна спогодба меѓу тоа што го сака курдска партија и тоа што го сака Ердоган - во понеделникот изјави за новинарите Синан Улген, експерт за Турција на Институтот „Карнеги Европа“.

Но, договорот нема да се постигне лесно бидејќи продолжувањето на војната со милитантите од Курдистанската работничка партија, или ПКК, во последните неколку месеци и акциите врз цивилната страна од курдското движење, преку малтретирање и масовни апсења, ја уништија довербата меѓу двете страни.

Иако прокурдската Демократска партија на народите, или ХДП, го надмина законскиот праг од 10 проценти за влез во парламентот, загуби околу

еден милион гласови, што партиските лидери го припишуваат на напорите на владата да ја оцрни Демократска партија на народите поврзувајќи ја со тероризам од страна на милитантите на ПКК.

- Ова не беа фер избори, точка - рече Селлахтин Демиртас, колидер на Демократска партија на народите во неделата, истакнувајќи дека партијата речиси немала предизборна кампања поради стравувањата за безбедноста.

- Ние освоиме речиси 11 проценти од гласовите, без кампања, обидувајќи се да ги заштитиме нашите луѓе од масакрите.

Постојат прашања во врска со квалитетот на демократските институции во Турција, како што се медиумите и судството, за кои критичарите и аналитичарите велат дека сè повеќе се под контрола на Ердоган и на неговата партија.

Еден ден по завршувањето на изборите, турската полиција упадна во редакцијата на неделникот „Нокта“, кој неодамна беше обвинет за „навреда на турскиот претседател“, поради насловната страница што го исмејуваше

Ердоган. Уредникот на весникот беше уапсен и се забрани дистрибуција на последното издание на весникот, објавија локалните медиуми.

Дури и без нов Устав, Ердоган ќе продолжи да наметнува огромно влијание. Во септември, тој додаде повеќе лојалисти во управниот одбор, иако, според законот, тој би требало да остане непристрасен и над партиската политика.

Наз Масраф, директорката за Европа при консултантската компанија за политички ризик „Евроазија груп“, во едно интервју изјави дека Ердоган ќе продолжи да ги предводи состаноците на кабинетот како што смета дека е потребно, да блокира различни состаноци, да ги одложува државните закони и, на крајот, ќе се заложи за формално префрлање на претседателски систем, кога тој ќе смета дека е вистинско време.

- А, дотогаш Турција ќе биде управувана под реален претседателски систем - рече Масраф.

Победата на Ердоган не само што ги ревитализираше неговите претседателски амбиции, туку, можеби, и

вратија некој сјај на неговата позиција како регионален исламистички лидер. По почнувањето на арапските востанија во 2011 година, Ердоган ги посети Каиро и Тунис, нудејќи визија за исламска демократија на револуционерите. Но, по падот во 2013 година на избраната влада на Муслиманското братство во Египет и опаѓањето на авторитетот на Ердоган дома, неговиот пример повеќе се гледа како поука.

Сепак, по изборната победа, според „Ал Џазира“, тој доби честитки од Братството, како и од Хамас, милитантната група што го контролира Појасот Газа и има добиено клучна поддршка од Турција.

Исламистичките бунтовнички групи што се борат во Сирија и што ги поддржа Турција - под политика што е длабоко спорна, особено во услови кога насилството е присутно во Турција - исто така, му честитаа.

Во понеделникот, аналитичари интроспективно го разгледуваа значењето на резултатите од изборите за иднината на Турција прашувајќи зошто сите згрешија во предвидувањата.

- На крајот на денот, Ердоган ризикуваше и тоа се исплатеше - рече Омер Таспинар, турски експерт во институтот „Брукингс“.

- Луѓето сакаат стабилност. Тие имаа 13 години стабилност и во однос на 90-тите години на минатиот век, последната деценија во Турција е многу подобра. Ние како аналитичари ја потценивме моќта на АКП - додаде тој.

Во понеделникот наутро, Ердоган присуствуваше на молитва во џамија во Истанбул, а потоа ги посети гробовите на своите родители, пред да го даде својот прв коментар за новинарите во врска со изборите.

Алудирајќи на превирањата во последните неколку месеци, вклучително и најлошиот терористички напад во модерна Турција, тој рече дека развојот на настаните во тој краток временски период ги натера луѓето да речат „не постои начин за излез, освен стабилност“.

Извор: „Њујорк тајмс“
Превод: Ана Цветаноска

РАЗДЕЛБАТА НЕ ЗНАЧИ ЗБОГУВАЊЕ СО ДЕЦАТА

Да, подобро е детето да има еден дом, но, кога сè е нормално. Во случај кога родителите не се во ист дом, побитна е непречената комуникација на детето со двајцата родители – смета Рибаровски, еден од иницијаторите за законски измени

Пишува | Билјана Зафорова

Кога ќе се разведеш од брачниот партнер, ако не го добиеш старателството, автоматски мораш да се разведеш и од децата – велат разведените родители. Во принцип, сите се согласуваат дека тоа е некое непипано правило, но немаат сите ист став околу тоа како треба да се регулира гледањето на детето по разводот.

Пред шест месеци беше започната Граѓанска иницијатива за воведување на поделено, односно, двојно старателство. Наум Рибаровски, претставник на Граѓанската иницијатива, неговуваше околу тоа како Центрите за социјална работа носат решенија за гледање на децата кога родителите се разведени. Според него, тие изрекуваат решенија според кои гледањето на децата е крајно ограничено, односно, не повеќе од пет-шест дена во месецот, а за време на празници не повеќе од 24 часа.

■ Ова за нас е негативно, затоа што никој од нас не е криминалец или насилник, сè уште сме истите луѓе, истите родители кои си ги сакаат децата и по разводот, а исто така и децата ја имаат еднакво потребата да нè гледаат нас и да бидат со нас исто како што било додека траел бракот. Ситуацијата во која се наоѓаме е неправедна и фрустрирачка поради повеќе причини – прво, во Законот за семејство пишува дека родителите имаат еднакви права и обврски, независно од тоа дали се или не се во брак и тука сакам да кажам дека оваа одредба што ја има во Законот директно се коси со начелото на еднаквост, кој се провлекува низ целиот Закон. Освен тоа, во Законот никаде не пишува колку родителот што не го добил старателството треба да го гледа детето. Па, според тоа, не знаеме каде се содржани овие одредби дека треба да

Најдобро би било родителите меѓусебно да се договорат околу тоа кога и како може да го гледаат детето. Но, честопати, тоа е оневозможено поради меѓусебната некомуникација и „хипотеката“ што родителите ја носат од претходно

ги гледаме децата не повеќе од пет-шест дена месечно и, веројатно, само вработените во центрите знаат од каде произлегуваат – смета Рибаровски.

ПОДЕДНАКВО СТАРАТЕЛСТВО – ТРАУМА ИЛИ БЛАГОДАТ

Но, не го делат истото мислење сите родители кои се во таква ситуација. Триесет и четиригодишниот Коста Миленковски, кој е татко на едно дете, разведен од сопругата, смета дека не постои можност старателството да биде подеднакво поделено на двајцата родители.

■ Не сметам дека постои можност да се подели старателството подеднакво за двајцата родители. Родител сум, ми недостасува моето дете секогаш кога не е со мене, но не се согласувам со таквата идеја. Особено тоа е невозможно доколку се работи за дете кое е помало од три години, каков што е и мојот случај. На дете на таа возраст му е многу потребна мајка – вели тој.

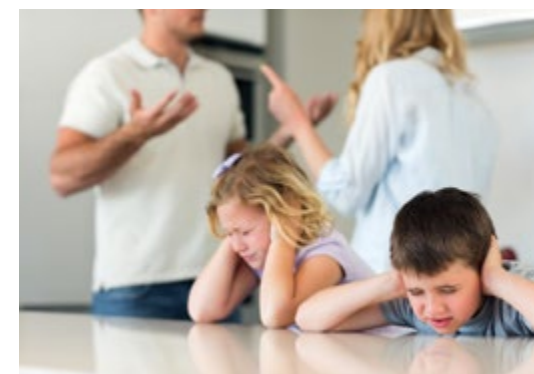
Според него, најдобро би било родителите меѓусебно да се договорат околу тоа кога и како може да го гледаат детето. Но, честопати, тоа е оневозможено поради меѓусебната некому-

никација и „хипотеката“ која родителите ја носат од претходно. Затоа, коментира Коста, постојат Центрите каде што треба да се постигне некој договор, односно да се донесе решение кое треба да го почитуваат двајцата родители. Мора, вели тој, да се знае каде е детето, каде живее. Не се согласува дека разводот е и развод со детето, иако, признава, таквиот чекор има последици врз детето. Сепак, односот со детето пред сè зависи од родителот што не живее со него, односно од тоа каков однос тој ќе изгради со сопственото дете.

И разведената Марија Мазнева, мајка на четиригодишно дете, не се согласува со иницијативата за подеднакво старателство. Според неа, без разлика кој ќе биде старател – мајката или таткото, детето мора да има дом каде што живее.

■ Што е со дополнителните трауми што ќе ги преживува детето?! Колку е здраво детето да нема постојано место на живеење?! Нема постојаност, нема стабилност. Додека се приспособило на едно место, го зема другиот родител, па се приспособува таму. Едно е промена за викенд или ден-два во неделата, друго е кога се работи за постојани промени – на една или на две недели. Дали психолозите се согласуваат со ваквата идеја?! Според мене, нелогично е да му се прави тоа на детето. Детето секој втор викенд е кај својот татко, и во текот на неделата еден ден престојува кај него. Сметам дека без разлика дали е кај мајката или кај таткото, тоа дете мора да има постојан дом – коментира Марија.

Никола Мирчевски е со сосема поинакво размислување. Тој се согласува со Граѓанската иницијатива за еднакво старателство бидејќи не гледаат

сите родители по разводот што е најдобро за детето, туку напротив, го користат детето за уцени. Според Никола, детето најчесто ѝ се доделува на мајката, но секоја мајка не се посветува на сопственото чедо. Има и такви кои воопшто „не мрдаат со мал прст“.

ПРЕДЛОГ-ЗАКОН ЗА РЕШАВАЊЕ НА ПРОБЛЕМОТ

Рамноправноста би ги намалила траумите што ги трпат децата поради „битката“ на родителите. Мајката нема да биде таа што одлучува за сите важни прашања што се однесуваат на детето. Многумина сметаат дека недостига изречна одредба во Законот за семејство дека родителите, и по разводот на бракот, заеднички ги вршат родителските одговорности.

■ Засега, улогата на таткото, пак, се сведува на плаќање на издршката. Но, мора да се знае и дека, за разлика од мајката, таткото е дискриминиран во однос на можноста да се гледа и да одржува лични контакти со своето дете. Второ, неопходна е целосна реформа на семејното законодавство, особено во делот каде што се регулирани родителските одговорности. Со тоа ќе се подобри положбата на децата. Зар грижата за децата не е најбитна во ваквите случаи? Децата мораат да знаат дека можат да се потпрат на родителите. Потврда за тоа е што речиси секогаш велат дека за какво било недолично однесување на децата причините лежат токму во семејството и во односот што родителите го имаат кон своите деца – коментира во една колумна новинарката Радмила Заревска, дете на разведени родители.

Наум Рибаровски вели дека со проблемот на нееднаквост се соочуваат многумина разведени родители. Затоа, коментира тој, се бара начин да се исклучи можноста едниот родител да го користи детето за уцени. Да, подобро е детето да

ТЕМА НА НЕДЕЛАТА

■ Денес има многу мајки кои имаат побитни работи од детето. А ти како татко, не можеш да помогнеш. Детето по автоматизам оди во бестрага. Затоа сметам дека е добро двајцата родители законски да имаат подеднакви можности. Тие во интерес на детето да се договорат најдобро што можат. А социјалните работници да бидат многу поактивни и да прават проценки дали некој го злоупотребува старателството на штета на детето. Болна е сликата кога татко се разделува од децата што плачат, што сакаат со него. Мајката уште ги кара, па дури и ги удира зашто го бараат, а нему срцето му се кине – вели Никола.

има еден дом, но, кога сè е нормално. Но, во случај кога родителите не се во ист дом, побитна е непречената комуникација на детето со двајцата родители. Со ова, вели тој, се согласуваат и дел од психолозите со кои работеле на Прело-законот, кој е доставен до Собранието. Има и спротивно мислење. Тој посочува дека стручните лица во Министерството за труд и социјална политика, како и во Центрите, се со поинаков став – дека треба да остане онака како што предвидува Законот сега.

Предлог-законот е подготвен во соработка со стручни лица, педагози, правници и со психолози, и во јули годинава е доставен во Собранието. Родителите што ја започнаа оваа иницијатива оствариле средба и со владејачката партија ВМРО-ДПМНЕ и со опозициската партија СДСМ. Велат дека последните средби говорат дека кај двете страни постои интерес за промена на постоечкиот закон.

■ Бевме на дебата со СДСМ, имавме средба со советник во Владата, а потоа и со општински комитет на ВМРО-ДПМНЕ во Битола, по препорака на министерот Диме Спасов. Во Владата не најдовме на голема поддршка од советникот што нè прими, но затоа пак, на состанокот во Битола кој се одржа на крајот на октомври имаше големо разбирање за проблемот со кој се соочуваме – вели Рибаровски, кој смета дека е неопходна јавна дебата за да се слушнат повеќе мислења за проблемот со кој се соочуваат сè повеќе родители. ■

ЗА ОБИЧНИТЕ СУПЕРХЕРОИ!

ЗНАЧАЈНИ ОТКРИТИЈА ПРИ КОНЗЕРВАЦИЈАТА И РЕВИТАЛИЗАЦИЈАТА НА ФРЕСКОЖИВОПИСОТ ВО ХРАМОТ ВО СТРУГА

ФРЕСКАТА ОД 3 ВЕК ПОТВРДИ ДЕКА ЦРКВАТА „СВ. ЃОРЃИ“ Е НАЈСТАРА ВО СТРУГА

Ако досега староста на црквата ја ценивме по иконата на свети Ѓорѓи од 1267 година, на наше големо изненадување, пред повеќе од еден месец се откри фрагмент на фреска што датира од истиот период, односно од средината на 13 век. Тоа за нас беше огромно изненадување, но и уште една потврда дека, навистина, најстарата црква во Струга постои уште од средината на 13 век. Тоа е големо откритие за кое допрва ќе се подготвуваат сите научни анализи, појасни Сашо Цветкоски

Пишува | Невена Појовска

Деновиве од центарот за изучување на културното наследство при Македонската академија на науките и на уметностите објавија дека во црквата „Свети Ѓорѓи“ во Струга е пронајдена фреска од свети Ѓорѓи во истоимената црква во Струга го потврдува податокот дека станува збор за најстар христијански верски објект во Струга, кој датира од средината на 13 век. Тоа беше поводот да се упатиме во Струга. Градот е сместен е во подножјето на планината Јабланица, во Охридско-Струшката Котлина, на северниот брег од Охридско Езеро, непосредно на местото каде што се излева

реката Црн Дрим од Охридско Езеро. Во Струга и во околината има многу археолошки локалитети што можете да ги посетите, а локалните жители ни посочија пет цркви: „Св. Ѓорѓи“, „Св. Никола Дримени“, „Св. жени мироносици“, „Св. Петка“ и „Св. Димитриј“. Од исламската култура го издвоија Хелвети-теке.

■ **Најважен културно-историски споменик од струшката културна историја е црквата „Свети Ѓорѓи“ во центарот на градот, која е изградена врз темелите на постара црква, изградена во периодот кога владеел Цар Самуил - ни рекоа во чаршијата.**

Црквата посветена на великомаченикот свети Ѓорѓија во Струга е единствена соборна црква во градот. Се наоѓа на западниот, некогаш христијански дел на градот, а сега во неговото централно градско подрачје. Нејзиниот патронен празник е вториот ден од Ѓурѓовден и таа е најстарото литургиско седиште во

градот во кое редовно се одржува црковна богослужба. Црквата импонира со својата големина, која доаѓа до израз во нејзината внатрешност, а особено со својата акустичност. Најстаро познато сликарско дело е иконата на свети Ѓорѓија, која датира од 1267 година. Иконата на св. Ѓорѓија го претставува патронот на угледната струшка црква во цел раст, насликан фронтално, со меч и со копје во рацете.

■ **На ден 6-7 мај (Ѓурѓовден) се одржува заеднички ручек во црквата „Св. Ѓорѓија“ во чест на патронот на црквата, како еден од многубројните обичаи во градот. И останало уште од времиња на 19 јануари - Водици секоја година да се осветуваат водите на реката Црн Дрим со традиционалното фрлање на крстот на кое присуствува целото население и претставува празник за градот - раскажуваат постарите.**

Овде во тек е конзервацијата и ревитализацијата на фрескоживописот.

■ **Конзервацијата на фрескоживописот, која се одвива во неколку фази, е од исклучителна важност, особено од иконографски аспект, и е дел од програмата на Министерството за култура за заштита на недвижното културно наследство. Во рамките на проектот стручните екипи**

на Заводот за заштита на спомениците од Охрид, во изминатиот период извршија истражувачки работи на фрескоживописот, беа отстранети наталожените нечистотии, а беше извршена и консолидација на испуканиот обоен слој. Со реализацијата на проектот за конзервацијата на фрескоживописот во целост ќе биде вратен првобитниот колорит и сјај на фрескоансамблот во црквата „Св. Ѓорѓија“ - велат надлежните.

Токму при овие активности беше откриена и фреската од 13 век. Според Сашо Цветкоски од Центарот за изучување културно наследство при МАНУ, откривањето на овој фрагмент од фреска во црквата „Свети Ѓорѓи“ е уште една потврда дека храмот постоел и во 13 век.

■ **Ако досега староста на црквата ја ценивме по иконата на свети Ѓорѓи од 1267 година, на наше големо изненадување, пред повеќе од еден месец се откри фрагмент на фреска што датира од истиот период, односно средината на 13 век. Тоа за нас беше огромно изненадување, но и уште една потврда дека навистина најстарата црква во Струга постоела во средината на 13 век. Тоа е големо**

открытие за кое допрва ќе се подготвуваат сите научни анализи - појасни Цветкоски. Храмот, посочи тој, егзистирал низ вековите и повеќе пати бил обновуван, сè до 19 век, кога е направена последната голема обнова и од кога датира денешната црква „Свети Ѓорѓи“.

■ **Оваа година одбележуваме 180 години од обновата на црквата, која е обновена во 1835 година. Внатре имаме икони и црковни и литургиски предмети што датираат од различни хронолошки периоди. Имаме голем дел на поствизантиски икони, односно период на османлиската управа, период од 16 и од 17 век, кога во историски извори повторно имаме потврда за постоење на оваа црква бидејќи тогаш имало скрипториски центар, каде што се препишувале стари книги. Имаме потпишани имиња на познати скриптографи, кои работеле во црквата „Свети Ѓорѓи“, еден од нив е и монахот Виктор, кој кон крајот на 17 век потпишува една од тие книги - изјави Цветкоски.**

Во црквата „Свети Ѓорѓи“ во Струга доминираат икони од доцниот среден век, од времето на преродбата и од последната обнова 1835 година.

Резбаниот иконостас е изработен во духот на најубавите дела на мијачката копаничарска традиција, во 1847 година, а престолните и празничните икони во 1849/50 година. Црквата е живописана во 1874 година од тајфата на браќата Макариеви од Галичник.

Но, ова не е прв случај да се откриваат икони. Упатените се секаваат дека во летото 1990 година, при препокривање на покривот на црквата „Св. Ѓорѓи“, на големо изненадување на културната и на научна јавност, се откриени педесетина икони, кои низ вековите припаѓале на црквата, биле на-

рачувани или подарувани од други цркви од Струшко. Сега иконите се целосно заштитени и конзервирани, подготвени за презентирање во изложбената поставка на галеријата.

Збирката икони од црквата „Св. Ѓеорѓи“ во Струга може да се нарече поствизантиска бидејќи во неа доминираат икони од 16 и од 17 век, во помал број се застапени икони од 18 век, како и по некоја икона од периодот на преродбата од 19 век.

Досега најстара датирана икона од збирката беше иконата на Св. Ѓеорѓи од 1267 година (кат.1), дело на зографот Јован, slikана во најубавите традиции на доцнокомненскиот стилски израз, кој во втората половина на 13 век сè уште преовладува во уметноста настаната во дијецезата на Охридската архиепископија.

■ **Свети Ѓорѓи ја убива ламјата е икона што е впечатлива и добро зачувана, со чест иконографски мотив. Несразмерно поставен врз белиот коњ, опремен со копје и со кружен штит, змејоубиецот**

Ова не е прв случај да се откриваат икони. Упатените се секаваат дека во летото 1990 година, при препокривање на покривот на црквата „Св. Ѓорѓи“, на големо изненадување на културната и на научна јавност, се откриени педесетина икони, кои низ вековите припаѓале на црквата

свети Ѓорѓи е доминантен во чинот на триумфирањето над злото во змејовско тело. Врз темнозелената туника и кожниот панцир со тесни метални стегачи, воинот има црвена наметка украсена со бисер, врзана на рамото во малечок јазол, а на нозете темноокер чорапи и обувки. Долгнавестото свето лице врамено со темнозелен ореол има правилни црти и строг израз заради близу поставените крупни, бадемасти очи со светлокостенлив ирис и црна зеница. Инкарнатот е окер, со рамномерно нанесени широки, костенливо-маслинести сенки, изразено руменило, ретки бели цртички околу очите, носот, челото и брадата. Во костенливата, напред погусто накадрена куса коса, маченичкиот венец е од три нишки бисери. Двобојната заднина е окер во горниот и темнозелена во долниот дел од иконата. Словенските натписи се пишувани со црвена боја, а молитвениот во три реда се наоѓа под десната рака на св. Ѓорѓи - раскажуваат упатените. ■

НАЈМАЛКУ ТРИПАТИ ГОДИШНО ВОЗРАСЕН ЧОВЕК ДОБИВА НАСТИНКА, А ДЕЦАТА ДУРИ И ДО ДЕСЕТПАТИ

Бројката на болните од респираторни болести на горните и на долните дишни патишта е реална, дури може да е и поголема. Но, оваа бројка е многу висока не само кај нас, туку и на светско ниво и се должи на загадувањето на животната средина, на загадувањето на воздухот, вели д-р Мицевска

Разговараше | Александра М. Бундалевска
Фото | Александар Ивановски

Со доаѓање на зимата се актуализираат болестите како астма, бронхитис, бронхопневмонија. Според некои статистики, дури 870 илјади граѓани во Македонија боледуваат од респираторни болести, а секое трето дете во Македонија има алергија. Во Отешево веќе 35 години постои Завод за превенција и лекување на респираторни заболувања каде што се лечат најтешките случаи. Кај нас може да се лекува секој респираторен болен кој веќе имал хоспитализација или некоја компликација и да дојде на продолжено болничко лекување во Отешево, вели д-р Даринка Мицевска, директорка на Заводот.

■ Според некои статистики, дури 870 илјади граѓани боледуваат од респираторни болести. Од нив 22 отсто или речиси 200 илјади имаат болести на долните дишни патишта? Како ја коментирате оваа бројка?

МИЦЕВСКА: Бројката е реална, дури може да е и поголема. Но, оваа бројка е многу висока не само кај нас, туку и на светско ниво и се должи на загадувањето на животната средина, на загадувањето на воздухот. Болестите на долните дишни патишта посебно се манифестираат во овој период,

кога почнуваат респираторните инфекции. Настинките може да се искomплицираат и да предизвикаат воспаление на долните дишни патишта. Респираторниот систем е отворен, најприемчив за контакт со надворешната средина, за да влезат патогените организми. Човекот на може без дишење. Затоа отвореноста на респираторниот систем кон инфекции е многу голема. Најмалку два-трипати годишно возрасен човек добива настинка, а децата дури и до десет пати, така што овие бројки воопшто не се чудни. Со статистиката од „Мој термин“ може да се види точниот број на акутни и на хронично болни.

■ Кои се најчестите болести на долните дишни патишта?

МИЦЕВСКА: Горнореспираторните инфекции се поблаги и тие го опфаќаат носот, синусите, увото, ларинксот. Во долнореспираторните инфекции спаѓа бронхитисот, кој може да биде акутен и хроничен. Ако се искomплицира хроничната слика, се добива бронхиолит, хроничен бронхитис, емфизем, астма, професионални заболувања. Многу е голема и широка палетата на болести на долните дишни патишта.

■ Освен загадениот воздух и вирусите кои се почести во зима, што друго ги поттикнува овие болести?

МИЦЕВСКА: Огромен е бројот на причинители за овие состојби. Имаме состојби од домаќинот и состојби од средината, односно состојби на пациентот кој може да има намален имунитет, и некои други пропратни заболувања. Многу причини од страна на домаќинот може да ја актуализираат оваа состојба. Освен загадениот воздух, тука се уште и пушењето цигари, неземање соодветна исхрана, факторите на околината, работа во загадени простории, контакти со болни лица, престој во задушливи и во затворени простории, епидемија на некој вирус. Она што најчесто го дестабилизира организмот се настинките, контактите со болни, недоволно внесување течности, неконсумирање соодветна исхрана, недоволно внесување витамини. Потребно е малку организмот да се дестабилизира за да биде совладан од вирусот. Загадениот воздух е посебно карактеристичен за Скопје. Во Скопје воздухот „печ“ кога го дишеш. Тоа е така поради издувните гасови од автомобилите.

■ Кои се вашите препораки, како за возрасните, така и за децата?

МИЦЕВСКА: Проветрување на просториите, одржување на лична хигиена, миење раце, непосетување на болните. Оние што се болни мора да ја „одлежат“ настинката неколку дена во кревет, со многу течности, аналгетици, чаеви, витамини. Да се јаде многу овошје и зеленчук. Децата да се рехидрираат. Многу е важна и вакцинацијата, посебно за хроничните болни, кои би требало со вакцина да се заштитат од сезонски грип. Многу треба да се внимава во превенцијата, посебно кај децата, каде што од една обична респираторна инфекција, од еден обичен ринит може да се добие и пневмонија во најтешка форма.

■ Д-р Мицевска, вие сте директорка на Заводот за превенција и лекување на респираторни заболувања во Отешево. Кој се може да се лекува во тој Завод и како пациентите да добијат упат за таму?

МИЦЕВСКА: Нашиот Завод постои и работи од 1980 година. Имаме долга традиција и ние сме единствена здравствена установа за рехабилитација на респираторен систем во Македонија. Кај нас може да се лекува секој респираторен болен кој веќе имал хоспитализација или некоја компликација и да дојде како продолжено болничко лекување во Отешево. Ние имаме физикален третман за болни, кинезитерапија, вежби за дишење, дренажи, кондициски вежби, инхалации и други методи кои им ја подобруваат состојбата. Заводот овозможува превенција, лекување и рехабилитација. Болните од респираторни болести многу трошат, посебно пациентите кои се болни од ХОББ (хронична опструктивна белодробна болест), болните од астма, исто така, користат скапи лекови и целта е да се намалат нивите посети кај доктор. Најбитно е да се намали бројот на хоспитализациите и да се спречи инвалидноста на овие болни. Упатот се добива со препорака од клиниките каде што престојувал пациентот. Во последниве години има новина, со новиот Закон за здравствена заштита пациентот може да дојде и преку матичниот лекар.

■ Зошто е одбрано Отешево, зошто токму таму се изгради овој Завод?

МИЦЕВСКА: Светски експерти препорачале тука да се изгради овој Завод бидејќи ги исполнува сите критериуми на Светската здравствена организација (СЗО) за лекување на

респираторни болни. Има средна надморска височина, благоприятна клима, студени лета, благи зими, нема големи варијации во температурата, нема никакви аерозагадувачи. Се наоѓа на западниот брег од Преспанското Езеро и има карактеристична клима. Има судир на ветрови кои дуваат од Јадранско, Јонско, Средоземно Море и од континентален дел. Се смета дека тој судир на ветровите е на средина на езерото. Кај нас доаѓаат најтешко болните пациенти.

■ Се лекува ли бронхитисот и дали неизлечен бронхитис по неколку години може да се развие во нешто друго?

МИЦЕВСКА: Акутниот бронхитис се лекува. Хроничниот бронхитис може да биде таков со години, а може да премине и во ХОББ. Тоа е потешка состојба и носи со себе и други придружни болести. Се карактеризира со намалување на кислород во крвта, тешко исфрлање на јаглерод диоксид од белите дробови, нарушување на гасовите. Овие болни се зависни од кислород и обично имаат хипертензија, дијабет... Сега има многу добри терапии.

■ Освен чистиот воздух, каква терапија е потребна за да се излечат болестите на долните дишни патишта?

МИЦЕВСКА: Пациентите не ги лечи само воздухот, туку и терапијата е многу обемна и покомплексна. Тоа се лекови од групата на бронходилататори, кортикостероиди, аеросоли, антибиотици. Ние даваме инхалаторна терапија индивидуално дозирана според потребите на секој пациент. Користа е многу голема, како што ќе одлучат лекарите според наодите на болниот се даваат дренажи, вежби за дишење во седечка и во лежечка положба, кондициски вежби, вежби за јакнење на помошната респираторна мускулатура, учење на правилно дишење со дијафрагмата за да се зголеми капацитетот на белите дробови. Многу е широк дијапазонот на третмани кај нас за болните. Во последно време има тенденција на намалување на антибиотската терапија, но тоа не може да се спроведе кај сите болни. Тоа треба да биде препорака за генерациите што растат, тие да развијат имунитет, да не се наруши рамнотежата во имуниот систем и полесно да ги пребродат обичните респираторни заболувања. ■

(1916-1946)

МИРКА ГИНОВА

Првата жена во Грција осудена на смрт од страна на воен суд

Пишува |
г-р Димитар Љоровски Вамваковски

Мирка Гинова била родена во 1916 година во македонското село Росилово, Воденско, во непосредна близина на Островското Езеро. Таа растела во многудентно семејство. Нејзината мајка починала кога Мирка имала само две години, па така, нејзиниот татко Констадин одгледал шест деца. Поради лошата економска ситуација децата на Гиновите завршиле само основно образование, освен Мирка, која ја испратиле во учителската школа во Лерин. Поради политиката на грчката држава да го отежнува вработувањето на Македонците во државните институции, Мирка по завршувањето на школувањето останала без работа. Меѓутоа, таа во 1939 година успеала да добие учителско место во Воденско кое успеала кратко да го задржи поради почетокот на Втората светска војна.

Со почетокот на војната Мирка се вратила во своето родно место, тешко поднесувајќи ги окупацијата и фашизмот. Иако уште првата година од окупацијата се вклучила во движењето на отпорот, таа се активирала дури

Во 1976 година од тогашните македонски власти било планирано да биде поставен споменик во природна големина на македонската хероина Мирка (Ирина) Гинова. Споменикот требало да биде откриен по повод 30-годишнината од смртта на М. Гинова, додека најпогодна локација за споменикот се сметал паркот Жена-борец во Скопје. Таков споменик во тој период не бил поставен, а причините за тоа не ни се познати. Спомен-биста на Гинова денес има на градското шеталиште во Битола

во 1943 година, кога станала дел од младинските кадри на ЕПОН за воденскиот реон. Развивајќи се како револуционер, таа сè повеќе созревала и како Македонка, чувствувајќи дека за својот народ треба да направи нешто повеќе. Така било и поради револуционерните традиции во селото, појавата и дејствувањето на Македонската антифашистичка организација (МАО) во нејзиното село, како и првите контакти на Мирка со партизанските одреди на Кајмакчалан во септември 1943 година. Нејзините сомнежи дека КПГ имала неправилна и дволична политика кон „македонското прашање“ се потврдиле со убиството на Панде Џиков и на други македонски комунисти и патриоти од селото Чеган, Воденско, од страна на КПГ и ЕЛАС во октомври 1943 година, како и со упорното откажување на комунистичката партија да се согласи со формирањето на чисто македонски единици на овој терен.

Во летото 1944 година со формирањето на македонскиот баталјон на Кајмакчалан, Мирка активно агитирала меѓу македонската младина што поголем дел од нејзините

редови да се вклучи во единиците на баталјонот, а и самата таа барала да со оружје во рака да се приклучи кон воената група. Кога дознала дека македонскиот баталјон не бил распуштен како што барала КПГ, туку дека истиот се упатил во вардарскиот дел на Македонија, нејзината радост била неизмерна. Во јануари 1945 година била формираната Тајната ослободителна македонска организација (ТОМО) во Воденско. Желбата на Мирка да се приклучи кон оваа организација била огромна. Така, во март 1945 година таа поставиле за учителка во македонското село Кронцелово и преку Вангел Шамрданов стапила во контакт со раководството на ТОМО, ставајќи се целосно на располагање на македонското движење. Преоблечена за партизански прилики, Мирка појде по патот на илегалната дејност заедно со други илегални раководители на ТОМО, и веднаш започнала со организациска дејност по македонските села во Мегленско, Воденско и Островско. Нејзината појава, убедителност, решителност, ги привлекувала Македонците како магнет. Таа станала поим за бестрашност и неуморна де-

нооќна дејност. Била примена во Секретаријатот на Окружното раководство на ТОМО, а во исто време станала прва секретарка на АФЖ за Воденскиот округ. Голема била нејзината заслуга за масовната вклученост на најголем дел од македонското население во НОФ во тоа време, а нејзиното име станало синоним на истраен револуционер, раководител и борец.

Грчките власти правеле огромни напори да ја фатат Мирка бидејќи знаеле дека ако успеат во тоа, би му нанеле сериозен удар на македонското движење. Во тоа успеале на 6 јули 1946 година, кога, благодарение на предавство, грчки владини единици ги опколиле малубројните единици на НОФ и една грчка партизанска единица во месноста Куса и Долга Ливада, близу селото Почеп. Во судирот учествувале околу 60 партизани, а од другата страна имало околу 400 војници. Партизанските сили одлучиле да се повлечат во пратекот на селото Старо В'лкојаново, но поради неразјаснети околности групата се упатила во друга насока. Еден мал дел не успеал да се извлече, меѓу кои се наоѓала и Мирка. Оваа група најпрвин била однесена во градот Воден, каде што биле измачувани на најбрутален начин. Но бидејќи сите тие сурови измачувања не го скршил моралот на овие херои, тие биле однесени во градот Ениџе-Вардар, каде на 25 јули било изведено судење во градското училиште. На судењето посебен акцент се дало на организацијата НОФ, бидејќи петмина од заробените биле членови на таа организација. Тие биле обвинети како автономисти и „Бугари“. Сите активисти на НОФ, особено Мирка Гинова, ги бранеле принципите на организацијата, изјавувајќи дека НОФ претставува македонска антифашистичка организација која се бори против грчкиот фашизам и се залага за национални и социјални права, и дека македонскиот народ бил решен докрај да ги исполни своите вековни идеали. Мирка во текот на одбраната пред судот изјавила:

Спомен-бистата на Мирка Гинова во Битола

„Македонка сум и верувам во КПГ, бидејќи само таа партија ги претставува желбите на луѓето во Грција и гарантира за Македонците еднакви права со сите други. Се борев против Германците... и сега сум горда дека умирам, бидејќи се борев против новите окупатори“.

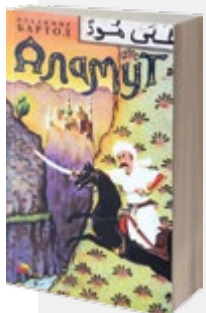
Залудни биле интервенциите на голем број антифашистички организации од Европа, и парламентарни групи од Англија, Италија, Франција и други земји да се преиначи смртната пресуда на Мирка во друга казна, меѓу другото и затоа што не се паметело во грчката историја жена да биде осудена од воен суд. Но македонското потекло на Мирка било пресудно таа, заедно со шест други активисти, да биде осудена на смрт, додека другите две жени (со грчко потекло) добиле повеќегодишни затворски казни.

Ноќта на 25 кон 26 јули 1946 година сите осудени претчувствувале дека наскоро ќе бидат екзекутирани. Во раните зори на 26 јули биле однесени надвор од Ениџе-Вардар, до гробиштата, каде што ги очекувал стрелачки одред. Сите осудени, на чело со Мирка, не дозволиле да им бидат врзани очите, а исто така ја одбиле и молитвата од грчки свештеник. За целото време додека се подготвувала сцената за егзекуција и сè до моментот кога куршумите не им го одзеле последниот здив, тие пееле револуционерни песни. Таквото држење ги скаменило сите присутни на стрелањето. Еден од нив му напишал трогателно писмо на нејзиниот татко, во кое со гордост му напишал за херојскиот став на Мирка, со која требало да се гордее како татко:

„Ви честитам за ќерката што сте ја родиле. Ја пресретна смртта со насмевка на усните, смело, пеејќи и сите присутни се зачудивме. Во 5.30 часот ѝ се доближив и ја прашав дали сака нешто да им напишам на родителите. А таа ми рече – 'Ако сакате, пишете му го на татко ми следното: Умирам за нешто во што верувам со сета душа, како чесна, а не како нечесна, за подобар живот на другите, а не за мојот'. Беше чудесна, ниту пред смртта не покажа малодушност. А исто така и другите шестмина, но најмногу таа. Не ви ги пишувам овие зборови за да ја пофалам вашата ќерка, туку ја изложувам само вистината што ја видов. Ве поздравувам јас, еден војник кого должноста го натера да присуствува на овој жален чин и ја имав желбата да ви ги напишам последните зборови на незаборавната Ирина, на сите те позната како Мирка...“

Провладините грчки весници на 27 јули 1946 година ја пренеле веста за стрелањето на седумтемина осудени, потврдувајќи го нивното херојско држење и висок морал, а посебно на „учителката Ирини Гини“. ■

КНИЖАРНИЦАТА „МАТИЦА
ЕКСКЛУЗИВ“ ПРЕПОРАЧУВА:

1

Аламут
Владимир
Бартол

2

**Белгискиот
лабиринт**
Херт Фан
Истандал

3

**Градината на
вечерните магли**
Тан
Тван Енг

4

**Заканата
Мефисто**
Е.В.Симор

5

**Вистинската
приказна за клубот
Билдербег**
Даниел
Естулин

ПРЕМИЕРА НА ДОКУМЕНТАРНИОТ ФИЛМ „ЖИВОТИШТЕ“

Филмски портрет на Владо Цветановски од неговиот театарски наследник

Документарниот филм „Животиште“, филмски портрет на професорот и режисер Владо Цветановски, а во режија на неговиот син Андреј Цветановски, премиерно беше прикажан на Академската сцена на Факултетот за драмски уметности во Скопје.

Битола во своето богато портфолио на „свои“ уметници го вбројува и човекот кому му го посветуваме овој театарски епитаф, режисерот Владе Цветановски, кој со својата поетика на своевидна театарска авант гард појава остави неизбришлива трага во најголемиот амфитеатрум флавиум, животиштето, како што тој самиот го именуваше човековиот престој на земјата, пишува Андреј Цветановски, син на Владе Цветановски, во најавата за документарниот филм.

Кога ќе ми го постават клише прашањето „како го засака театарот“, и немам некој конкретен одговор. Само знам дека првиот поим за театар за мене беше Битолскиот театар. Првите слики врежани во мојата меморија се поврзани со претставите што татко ми, Владо Цветановски, ги создаваше во театарот.

Летот на соколот што во клунот го носеше старецот од „Подземна република“, магичниот амбиент во кој се играше премиерата на „Безбог“ на Канео во Охрид, сцените со ритмичко месење во „Нотр фам“, кои уште ми одсвонуваат во главата, мирисот на портокалите и монолотот на Соња Михајлова во „Домот на Бернарда Алба“, мистичните крстови од јажиња и стамената појава на Петар Мирчевски како Воланд во „Мајсторот и Маргарита“, визуелните извори што бликаат во „Евангелие по сенките“, претстава, чијашто основа се ремек-дела од светското сликарство вткаени во богомилската митологија, колажот од најбитните сцени од Чехов составени во еден магичен мозаик во „Третиот чин“, падот на Бошко Бозацкиевски како Александар Симсар во „Осмото светско чудо“, најточниот кастинг на светот за Дон Кихот и Санчо Панса во бравурозните креации на Кирил Ристоски и на Петар

Мирчевски во претставата „Дон Кихот од Ла Манча“.

Тие слики остануваат врежани во мојата меморија како повлечени слики на кои и ден-денес се сеќавам. Кога пораснав и кога ги гледав снимките од старите претстави на Битолски театар ја разбрав големината на тие претстави, но тоа никогаш нема да го надмине исконското чувство како овие слики што блескаат во мојата меморија.

Претставите што беа создавани во Битолскиот театар, а беа поврзани со мојата фамилијарна историја, не само што остануваат врежани, туку и на основното ниво го одредија мојот пат во оваа професија и ја одредија мојата одлука и за мене театарот да стане животен пат.

Затоа се осмеливме да направиме документарен филм, кој зборува за претставите во Битолскиот театар на Владо Цветановски, но и за него како човек, режисер, пријател, театарџија и вљубеник во сè што е убаво, напиша Андреј Цветановски.

■ (Н.П.)

АНТОЛОГИЈА

Тодор Чаловски (1945-2015)

ПОДОВНА ТОЧКА

Како да се премости мигот што севезден безмилосно ја краде зората на нашето препознавање без кое, просто, не е можно вистински да се одгатне радоста со која верно ја откриваме сликата на нашите заборавени спомени

В недоглед ни се отвора светот нашите мисли ги ткае потсетот на единствената надеж во добрувањето во кое сè уште може да се верува иако сè потешко може да се замисли кога видно ја скусува далечината меѓу плодот и недостижноста

Затоа ништо не може да се спореди со возбудливите враќања во детството со кое ние недојбено ја посведочуваме папочната врска со животот и длабоката верност кон плото кон единствениот и неповторлив јазик на сопственото постоење

Низ него, јасно, поблиску стигнуваме до вистинските зборови од гласовите што нè обзеле со восхит безвремен и сраснат во одразот сопствен од чии воздишки безброј пати безпоговорно ни се отсликува мерата појдовната точка на изговореното Сега

100 НАЈУБАВИ СЛИКИ НА СИТЕ ВРЕМИЊА

„Моќта на музиката“ на Оскар Кокошка

„Моќта на музиката“ е дело на Оскар Кокошка (1886-1980), австриски артист, поет и драматург, кој е најпознат по неговите моќни експресионистички портрети и пејзажи. За време на Втората светска војна германскиот систем ги забранил неговите дела.

основач на Слободна лига за култура, формирана во Лондон во 1939 година, пред самиот почеток на Втората светска војна. ■

ТОП 5 НАГЛЕДАНИ ФИЛМА

во САД викендов

1

МАРСОВЕЦОТ
THE MARTIAN

Заработка: 11.700.000 \$

Жанр: авантура
Режија: Ридли Скот
Актери: Мет Дејмон,
Џесика Честејн,
Кристен Вилг

2

ДА СЕ НАЕЖИШ
GOOSEBUMPS

Заработка: 9.900.000 \$

Жанр: авантура
Режија: Роб Летерман
Актери: Џек Блек,
Дилан Минет,
Одеја Раш

3

МОСТОТ НА ШПИОНИТЕ
BRIDGES OF SPIES

Заработка: 8.400.000 \$

Жанр: драма
Режија: Стивен Спилберг
Актери: Том Хенкс,
Марк Риленс,
Ален Алда

4

ХОТЕЛ ТРАНСИЛВАНИЈА 2
HOTEL TRANSYLVANIA 2

Заработка: 5.900.000 \$

Жанр: анимиран филм
Режија: Генди Тартаковски
Актери: Адам Сендлер,
Енди Самберг,
Селена Гомез

5

**ПОСЛЕДНИОТ
ЛОВЕЦ НА ВЕШТЕРКИ**
THE LAST WITCH HUNTER

Заработка: 5.200.000 \$

Жанр: акција
Режија: Брик Ајснер
Актери: Вин Дизел,
Рози Лесли,
Илаја Вуд

ПОТРЕБНА Е ТВРДОГЛАВОСТ ЗА ДА СЕ СНИМИ ДОЛГОМЕТРАЖЕН ФИЛМ

Разговараше | **Александра М. Бундалевска**

„Три дена во септември“, дебитантскиот играл филм на Даријан Пејовски во продукција на „Скопје филм студио“, на 12 ноември ќе ја доживее македонската премиера како филм од официјалната селекција на годишното издание на Фестивалот на европски филм „Синедес“ додека филмот е прикажан на 39. Филмски фестивал во Монреал и на 51. Интернационален филмски фестивал во Чикаго, два големи светски фестивала, а најавено е учество на уште неколку фестивали во Европа.

„Три дена во септември“ е психолошки трилер, во кој двата главни женски лика, преку меѓусебниот однос ги разоткриваат своите тајни и трауми. Бегајќи од своето минато, Марика ја запознава Јана, која патува кон куќата од своето детство, сместена во изолиран планински

Убавината во краткиот филм е што бргу се доаѓа до резултатот, процесот е пократок, стихичен. Долгометражниот филм е долг, исцрпувачки процес, кој бара трпение и истрајност. Можеби „тврдоглавост“ е вистинскиот збор, вели во интервју за „Република“ режисерот Пејовски со чијшто дебитантски филм се отвора годишното издание на Фестивалот за европски филм „Синедес“ во Скопје

крај. Тоа е совршено засолниште за Марика, сè додека не се појави локалниот полицаец Генц, кој ќе поттикне сомнеж за вистинските намери на двете жени.

Улогите ги толкуваат: **Ирена Ристиќ, Камка Тоциновски, Адем Карага, Милица Стојанова, Салетин Билал, Кирил Коруневски, Александар Микиќ, Горан Трифуновски, Фатос Крјезиу, Ментор Зимберај, Блерим Черичи.**

Сценариото го напишаа Даријан Пејовски и Игор Иванов, директор на фотографија е Димо Попов, Александар Пејовски е композитор на оригиналната музика, монтажата е на Владимир Павловски, дизајнот на звукот се на Игор Поповски, сценограф е Снежана Поњавиќ - Муча, костимографијата е на Емилија Ивановска - Атанасовска, шминката е на Симона Ристевска. Продуцент на филмот е Томи Салковски.

„Три дена во септември“ е копродукција меѓу „Скопје филм студио“ и „Иконе студио“ од Косово, а проектот беше поддржан од Агенцијата за филм на РМ и од Косовскиот снимателски центар. Снимањето го помогнаа повеќе институции од земјава, со што овозможија негово успешно комплетирање во согласност со поставените планови.

Почнувајќи од 12 ноември, „Три дена во септември“ ќе се прикажува во рамките на редовниот репертоар на кината во Скопје и во градовите низ Македонија.

■ „Три дена во септември“ имаше светска премиера на Фестивалот во Монреал, а потоа се прикажа и на Интернационалниот фестивал во Чикаго. Тоа се два светски фестивала. Возбудени ли сте пред македонската премиера на „Синедес“? Имате ли трема?

ПЕЈОВСКИ: Секако дека имам. Ова е, сепак, македонски филм и многу

е важно да комуницира со домашната публика. Приемот во Монреал и во Чикаго беше одличен, се надевам дека ќе биде така и кај нас.

■ „Три дена во септември“ е Ваш дебитантски филм. Ве паметиме по кратките остварувањата како „409“ и „Опера“ од омнибусот „Скопје ремикс“. Колку беше предизвик да се работи првиот долгометражен филм? Колку е поинаков од кратката форма?

ПЕЈОВСКИ: Разликата е огромна. Убавината во краткиот филм е што бргу се доаѓа до резултатот, процесот е пократок, стихичен. Долгометражниот филм е долг, исцрпувачки процес, кој бара трпение и истрајност. Можеби „тврдоглавост“ е вистинскиот збор.

■ Најавата за филмот е камерна приказна, која низ судбината на две жени зборува за одмаздата. Може ли да ни кажете нешто повеќе за што се раскажува во филмот?

ПЕЈОВСКИ: „Три дена во септември“ е приказна за две сосема различни жени: Едната бега од минатото, другата е на пат да се соочи со своето. По игра на судбината, присилени се да си помогнат една на друга и откривајќи ги своите тајни,

сфаќаат дека, можеби, и не се толку различни. Станува збор за филм што допира до трилер, жанр што не е својствен за нашата кинематографија, но сметам дека токму поради тоа ќе биде освежување за нашата публика.

■ Уште на првата клапа на железничката станица во Драчево најавите дека сценариото за филмот е работено со доктор по сценарија, а филмот е подготвуван три години. Колку Ви помогна работата со докторот по сценарија?

ПЕЈОВСКИ: Врз основа на еден мој концепт, Игор Иванов и Јас ја напишавме првата верзија на сценариото пред три години и оттогаш до сега, приказната многу созреа и се прочисти. Ангажирањето доктор по сценарија е редовна практика секаде и, на некој начин, е составен дел од процесот на пишување. Во нашиот случај, Франц Роденкирхен беше вклучен во финалната фаза, кога веќе работевме на финесите. Практично, добивме една „независна експертиза“ за тоа што сме го сработиле и секако дека помогна во крајниот резултат.

■ Каква фестивалска иднина му предвидуваат на „Три дена во септември“?

ПЕЈОВСКИ: Филмот досега веќе има учество или покана за шест фестивали, што е одличен почеток. По Монреал и Чикаго, „Три дена во септември“ е во официјална конкуренција во „Котбус“ и на нашиот „Синедес“. Поканет е уште на два фестивала во текот на ноември. Ако продолжи вака, ќе имаме прилично успешен фестивалски живот.

■ На кој следен проект работите? Што е во план?

ПЕЈОВСКИ: Би сакал што побргу да влезам во следен проект. Ова искуство ми ја потврди љубовта кон филмот и едвај чекам да снимам пак. Веќе имам развиен концепт на кој ќе му се посветам веднаш по премиерата. ■

Со секој купен број на „Република“ добивате попуст од 50 денари за кино-проекцииите во „Милениум“

попуст

50
денари

важи од 6.11. - 12.11.2015

КИНО МИЛЕНИУМ 3D

МИРЈАНА БОРОТА - ПОПОВСКА: ПОЛОВИНА ВЕК СМЕ ДВИГАТЕЛ НА СОВРЕМЕНАТА НАУЧНА МИСЛА

Разговараше | Невена Појовска
Фофо | Александар Ивановски

■ Оваа година Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања, единица во рамки на Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, одбележува 50-годишен јубилеј. Како прв човек на институцијата кажете ни нешто повеќе за оваа единица на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“?

Борота-Поповска: Сè почна далечната 1965 година со Одлука на Универзитетскиот совет на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, кога е формиран Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања со неколку главни задачи: научно да ги проучува социолошките и политичко-правните појави во земјата; да работи на усовршување на научните кадри и да подготвува научен подмладок заради нивно оспособување за самостојна научна работа; да обезбедува настава од сите степени по општествени науки; да издава публикации и да развива сестрана научна соработка со соодветните установи, организации и поединци во земјата и во странство.

■ Која е мисијата на Институтот?

Борота-Поповска: Институтот во текот на своето петдесетинско постоење, како двигател на современата научна мисла, успешно и во континуитет ја остварува својата мисија и главните цели и задачи поради кои е основан, притоа создавајќи многубројни генерации домашно и меѓународно афирмирани наставно-научни и соработнички кадри, кои со високо ниво на професионалност и посветеност низ годините го даваат својот личен придонес за развој на науката и високото образование, збогатување на стручната и научната литература од подрачјето на општествените науки, како и за научно и професионално оспособување и усовршување на подмладокот. Преку

низа поттикнати и отворени истражувачки проблеми и прашања, спроведени научноапликативни истражувачки проекти и експертизата на своите вработени, Институтот е непосреден учесник во управувањето, унапредувањето и развојот на социоекономските состојби во Република Македонија, која во последните педесет години се соочува со многубројни и разновидни промени, ризици и предизвици.

■ Во рамките на своето дејствување соработувате со многубројни јавни институции, граѓанскиот сектор, како од земјава така и од странство. Какви се искуствата од досегашната соработка?

Борота-Поповска: Со своето долгогодишно дејствување, остварените резултати, воспоставената плодна соработка со многубројни институции (од јавниот, приватниот и од граѓанскиот сектор) во земјата и надвор од неа, како и со престижни високообразовни и научни институции, Институтот несомнено претставува активен член на општеството, но и на пошироката академска заедница. Најплодна меѓународна соработка Институтот остварува со Холандскиот интернационален институт за менаџмент – Мастрехт, Универзитетот во Линколн – Небраска, САД, ГФК – Брисел, Сорбона-Парис, Високата Школа за Обука на Администрација, Парис, Франција, Универзитетот во Салцбург-Австрија, Универзитетот во Оломоуц-Чешка и други. Оваа соработка се остварува преку дефинирање и реализација на заеднички научни проекти, организирање заедничка постдипломска настава, организирање заеднички научни собири и размена на издања и публикации, семинари и сл.

■ Но, пред сè, треба да се истакне и научноистражувачката дејност. Таа во изминативе 50 години се одвивала на повеќе полиња?

Преку низа поттикнати и отворени истражувачки проблеми и прашања, спроведени научноапликативни истражувачки проекти и експертизата на своите вработени, Институтот е непосреден учесник во управувањето, унапредувањето и развојот на социоекономските состојби во Република Македонија, која во последните педесет години се соочува со многубројни и разновидни промени, ризици и предизвици, вели Борота-Поповска

Борота-Поповска: Научноистражувачката дејност на Институтот се базира врз етичност, оригиналност, иновативност и интердисциплинарност во изборот на истражувачките методи и техники, кои секогаш биле во чекор со најновите научни гледишта, дилеми, сознанија и достигнувања. Научноистражувачката работа на Институтот во овие педесет години се одвива во: социологија, политикологија, право, организациски науки (менаџмент), комуникологија, како и определен број интердисциплинарни истражувања. Во изминатите години Институтот има реализирано повеќе од 500 научноистражувачки фундаментални, развојни и апликативни проекти. Институтот особено се препознава со проектот „Јавно мислење“, кој се реализира во континуитет еднаш годишно во изминатите децении. Тенденцијата на Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања отсекогаш била истражувањата да бидат во насока на проучување на структуралните промени, глобалните општествени

односи и усовршување на методологијата на научноистражувачката работа. Во зависност од динамиката на општествените промени и процеси, фокусот на Институтот се проширува кон нови подрачја и теми - актуелни за научната мисла и за вкупниот општествен развој на земјата.

■ Образованието е една од главните задачи на Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања. Кажете ни нешто повеќе за тоа?

Борота-Поповска: Една од главните задачи на Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања со самото основање во 1965 година е „да обезбедува настава по општествени науки од сите степени“, па оттаму образовната дејност на Институтот има навистина долгогодишна традиција и голем придонес за високото образование во Република Македонија. Првите постдипломски студии се отворени во 1967 година. Институтот во континуитет ги следи најновите трендови во науката

и образованието и е во тек со развојот на научните дисциплини, при што посебно внимание посветува на интердисциплинарноста и комплементарноста на постдипломските програми во однос на потребите на пазарот на трудот. Квалитетот на високообразовната дејност на Институтот, пак, се согледува преку интересот за образовните профили, односно студиските програми од втор и трет циклус на универзитетски студии. Досега се организирани постдипломски студии од повеќе научни области, а денес, Институтот нуди едногодишни и двегодишни студиски програми од втор циклус на универзитетски студии. Изразено во броеви, на студиските програми на Институтот досега докторирале вкупно 182 доктори на науки.

■ За вака обемна активност е неопходен тим што ќе има мотив, желба и волја за научни знаења, истражувања...

Борота-Поповска: Институтот отсекогаш можел да се пофали со интер-

дисциплинарноста на својот научен кадар, кој за развојот и за остварувањето на научноистражувачката работа е од примарно значење. За да се биде и опстане во науката потребен е голем мотив, отворен дух и љубов кон знаењето. Ова се вредности што нашите вработени ги споделуваат и како резултат на ваквата посветеност, Институтот во изминатите години има реализирано многубројни истражувања и анализи во повеќе научни области. Во годината во која го одбележуваме педесетгодишниот развој на Институтот, наставнонаучниот и соработничкиот кадар се составени од: осум редовни професори, тројца вонредни професори, четворица доценти, еден асистент. Како надградба и усовршување за иднината и како завет за следните генерации, мисијата на Институтот го прифаќа предизвикот да стане врвна научноистражувачка и високообразовна институција во регионот, центар на извонредност и рамноправен партнер во европската истражувачка мрежа. ■

ЛИОН, ПРЕСТОЛНИНА НА ГАСТРОНОМИЈАТА

ПОСЕБЕН ФРАНЦУСКИ ДУХ

Лион станува значаен во 16 век пред новата ера како главен град на Галите. За време на Француската револуција го нарекуваат „град без име“, што претставувало казна заради монархистичката определеност на жителите. По разурнувањето за време на револуцијата, Наполеон го заживува градот, а веќе во Втората светска војна Лион станува „француска престолнина на отпорот“

Пишува | Јана Јосифоска

Кога ќе се спомене Франција, најпрво помислуваме на вино, добра храна, луксуз, мода и едноставно, на убавина. Кога ќе кажеме Франција помислуваме и на најголемите светски имиња од уметноста и од книжевноста, но и на револуција, слобода и на некои

од најважните историски и политички моменти. Ако веќе сте го посетиле Париз, несомнено најстереотипниот симбол на досега наведеното, време е да го посетите Лион.

Втор по големина и значење, овој прекрасен град лежи на две реки, Рона и Сона. Лион е седиште на меѓународната полициска организација Интерпол и центар на француската гастрономија. Познат по своите историски и архитектонски знаменитости, од кои повеќето се наоѓаат на листата за заштита на светски богатства на УНЕСКО, Лион претставува комбинација на древна историја и на најмодерни настани.

За патување до Лион најдобро е да ги искористите авионските летови. Цената на билетите е различна, но претежно се движи од 250 евра па нагоре.

Од галска престолнина до престолнина на францускиот отпор Лион го основале Римјаните во 43 година пред новата ера. Све-

тото римско царство го освоило во 1032 година, а француските трупи во 1310 година. Лион станува значаен во 16 век пред новата ера како главен град на Галите. За време на Француската револуција го нарекуваат „град без име“, што претставувало казна заради монархистичката определеност на жителите. По разурнувањето за време на револуцијата, Наполеон го заживува градот, а веќе во Втората светска војна Лион станува „француска престолнина на отпорот“.

Стариот Лион е ремек-дело на ренесансата во Франција. Тој опфаќа три квартави: Сент Жорж,

Сент Жан и Сент Пол. Плоштадот Сент Жан е појдовната точка за обиколка на стариот дел на Лион. Покрај фонтаната која го носи името на овој спасител стои импозантната црква „Свети Жан“, започната во 12 век во романтичен стил, завршена три века подоцна со величествена фасада и во готски стил. Тука се наоѓа и голем астрономски часовник, чудо на механиката, кој свони во 12, 14, 15 и во 16 часот и веќе четири века го означува времето на празник. Покрај овие знаменитости, речиси сите фасади и дворови на улицата Сент Жан го заслужуваат вашето внимание. На истата улица се наоѓа и Палатата на правдата. Со својата величествена градба и прекрасни столбови во неокласичен стил е свртена накај кејот на реката Сона.

На плоштадот Сент Пол се наоѓа истоимената црква, една од трите најстари цркви во Лион, изградена во романтичен и во готски стил. Во истиот квартал се наоѓа и Историскиот музеј, но и Интернационалниот музеј на марионети. Обиколката

на стариот Лион завршува со кварталот Сент Жорж. Од старото јадро на градот со специјална жичница може да се качите на ридот Фурвије. Оваа височина овозможува да го опфатите целиот Лион и околниот регион со само еден поглед. Глетката е навистина спектакуларна.

Највеличествена градба на овој рид е Богородичната базилика Фурвије, сеприсутна во животот на граѓаните на Лион. Надворешноста е со готска фасада, украсена е со ангели со огромни крила и мотиви од Стариот завет. Над главната влезна врата се наоѓа крилест лав, чувар на ова место. Внатрешната декорација изобилува со мозаици и со витражи. На Фурвије се наоѓа и една имитација на Ајфеловата кула, висока 80 метри, на чиј врв некогаш се наоѓал ресторан. На враќање никако не пропуштајте да ги посетите Галороманскиот музеј, Романскиот театар и археолошкото пронаоѓалиште. Галороманскиот музеј поради својата подземна архитектура е единствен во светот.

ПРОШЕТКА НА ПЛОШТАДОТ ТЕРО

Плоштадот Теро е еден од најубавите во центарот на Лион. Неговото име означува мочуришни терени, бидејќи токму на такви е изграден. Тој плоштад некогаш бил место на извршување на сите главни пресуди и важни собири, а денес на него се наоѓаат градската општина, Музејот на уметности во палатата на св. Петар, големи банки и луксузни кафулиња и ресторани. Средишниот дел на плоштадот го освежува фонтаната Бартолди. Таа фонтана е дело на архитектот на Статуата на слободата во Њујорк. Најпрво била одбиена од градот Бордо, па тогашниот градоначалник на Лион ја купил по Универзалната изложба во 1887 година во Париз.

ЦЕНТАР НА НАЈДОБРИТЕ ФРАНЦУСКИ ГОТВАЧИ

Лион е центар на француската гастрономија, бидејќи во самиот град, но и во неговата околина се наоѓаат најдобрите француски готвачи. Оваа репутација потекнува и од тоа што најпознатите виногради се наоѓаат во негова близина. Градот е познат и по своите утрински ужинки со кои обично се пие чаша локално вино. Со еден збор, во Лион гастрономијата се смета за уметност. ■

НЕ Е КОНЦЕРТ СЕ НА ШТО СЕ ПЕЕ

Приливот на балкански гости, кои последните две години ја искористија секоја пригода и секоја сала низ Македонија за настап, е само една од причините што ретко кој македонски музичар се одлучува за концерт. Но, соседите не може да ни бидат виновни за сè

Пишува | Марина Косићовска

Кога престана да се слуша македонската музика? Колку се виновни медиумите за тоа, но колку и самите македонски музичари?

За очигледниот проблем во македонската естрада се дискутира и се обвинува многу. Секој гледа и објаснува низ своја призма, но фактите велат дека македонските музичари кои ја наполниле салата „Борис Трајковски“ или „Метрополис арена“ се бројат на прсти. Можеби тоа е голем залак за нив, но затоа пак, Универзална сала до неодамна им беше на располагање, но ретко кој ја користеше.

За многу од пејачите настапот во ноќен клуб или настапот како дел од „Пивофест“ или „Виноскоп“ и сличните на нив, се концерти и ги најавуваат како такви, па и се фалат пред колку луѓе „држеле концерт“.

Иако важи за една од најпочитуваните пејачки, со кариера подолга од деценија, со издадени неколку албуми и со најуспешен настап на „Евровизија“, **Елена Ристеска** имала само еден голем концерт во Скопје. Таа има безброј настапи

зад себе, културни манифестации или гостувања, но еден концерт во „Метрополис“ и тоа 2008 година, која, иако не ви изгледа далечна, далечна е.

Тамара Тодевска дури сега го прави својот прв солистички концерт. Исто како и Ристеска, таа има многу гостувања и овде и надвор од земјата, настапи на фестивали и на „Евровизија“, но овој ноември, по околу 15 години успешна кариера, за првпат прави солистички концерт.

На „Борис Трајковски“ сè уште се гледа како голем залак. Но, факт е дека лесно се полни кога публиката го има она што го сака. До последно столче и место на партерот беа исполнети концертите на раперите **Тони Зен**, на **Марко Маринковиќ-Слаткар**, како и на **Игор Џамбазов**, кој за годинава најави нов концерт во „Метрополис арена“. На **Кароли-**

на, пак, неколкупати и тргна од раката, без разлика дали со песните од поп-албумите, акустичниот концерт од пред некоја година или со проектот „Македонско девојче“. **Дуке Бојациев** е еден од оние ретките кои успеваат да направат одличен концерт, а на почетокот на годината што доаѓа во неговата агенда е полнење на „Метрополис арена“.

Пред неколку години, повеќето го критикуваа и го кудеа **Влатко Илиевски** дека сосила и со гратиси ја наполнил „Борис Трајковски“, но не само во 2010 година, туку и досега, неговиот концерт останува еден од најголемите на некој македонски изведувач. Тој вака или така, си го запиша овој успех во музичката биографија. Згора на сè, неколку години на 14 февруари ја полнесе Универзална сала одржувајќи концерт за сите вљубени што го сакаат виното.

Нека не биде баш оваа арена, нека биде „Метрополис“. Пополнета бил само од „Суперхикс“, „Нокаут“ и од „ДНК“.

Универзална сала, пак, која можеби е помала, но е далеку од мала, успеале да ја наполнат многу македонски пејачи за кои не би ви се верувало дека ќе ја наполнат.

Но, ни во неа немале концерт личности кои важат за почитувани пејачи и кои со години се присутни на сцената.

Кристина Арнаудова никогаш нема-ла концерт, било да е голем или мал. Пејачката има многу настапи по фестивали, албуми, видеоспотови, хитови, но во 20 години кариера никогаш се нема одлучено да организира нешто солистичко во Скопје.

Биографијата на **Дани Димитровска** е навистина богата. Во неа сепак, фали една точка – концерт.

Биба Додева на сцената е од 1993 година. Се случувало да има и секој ден свирки, но колку и да се тие успешни и посетени, не се концерт.

Но, што е и со оние што се пократко на музичката сцена, но сепак важат за популарни?

За **Викторија Лоба** секојдневно чита-ме по медиумите, но згодната Русинка не само што има многу кратка дискографија, туку зад себе нема концерт.

Иако организирале концерти во други градови од Македонија, без пополни-нета барем Универзална сала или МОБ, засега остануваат и **Димитар Андоновски** и **Влатко Лозаноски** – **Лозано**.

Голем дел од пејачите често изјавуваа дека не се чувствуваат подготвени за такво нешто (и по 20-годишна кариера) или дека, едноставно, сега не е вистинското време за концерт.

Во време кога врие од српски гости, младиот кумановец **Драган Величковски** – **Тајзи** направи и тоа како успешен концерт. Многу од фолк-пејачите пак, ги искористија своите јубилеи и ја искористија Универзална сала пред да се руши.

За потсетување, оваа сала некогаш ја искористија за концерт и двапати ја полнеа **Јован Јованов** и **Елвир Мекиќ**, како и „**Дуле и Коки**“. Концерт таму имале и „**Силви бенд**“ и **Ѓорѓи Крстевски**.

На кариерата на **Тоше Проески** сè уште се гледа како на невозможна мисија. Но, на Проески и без јаки менаџери или други фактори, во времето кога беше само година или две на музичката сцена, му успеа да ги собере своите обожаватели на својот прв концерт, колку и да врнеше, колку и да беше лошо времето, колку и да беше „рано“ да го прави тоа. ■

КАКВИ КАПУТИ ЌЕ СЕ НОСАТ ОВАА ЗИМА?

Погодице | Д.М.Б.

Бундите од природно или од вештачко крзно и капутите на врзување се вистински хит оваа сезона

Иако колекциите за есен-зима секогаш се конзервативни со боите, за разлика од колекциите пролет-лето, освен веќе стандардните црни и сиви нијанси, оваа зима се актуелни и кафените нијанси, потоа бела, беж, како и црвена и пастелнорозова. Не се исклучени и другите бои, дури и поинтензивните.

КРАТКИ И ДОЛГИ БУНДИ

Оваа сезона апсолутен хит се бундите. И долги и крати, од вистинско или вештачко крзно, со куси или долги влакна, еднобојни и шарени. Со нив ниту една зима не може да биде студена.

КАПУТИ НА ВРЗУВАЊЕ

Оваа година, освен бундите, апсолутен хит се капутите што се врзуваат околу половината, како мантилите или, пак, се закопчуваат со ремен. Исто така, популарни се големи јаки, кои може да ги носите спуштени или кренати, во зависност од временските услови.

КУСИ КАПУТИ

Во мода се и широки капутите, кои во кројот потсетуваат на плашт или на пончо. Широки се и удобни, многу топли и под нив може да носите неколку слоја топла облека.

КАПУТИ СО ДЕЗЕН

Капутите изработени од материјал со каиран дезен, со дезен на рибина коска или слични мотиви може да се каже дека се посебно привлечни. Овие дезени на капутите им даваат сосема нова димензија.

КЛАСИЧНИ КАПУТИ

Класичните капутите се идеални за сите што сакаат еден капут да го носат со години. Моделите најчесто се полудолги и долги, а кроени се така за да ја следат линијата на телото.

ПРИЈАНКА ЧОПРА

Родена:
18 јули 1982 година
(33 години),
Џамшедпур, Индија

Професија:
актерка, пејачка

Активна од:
2000 година

Познатата индиска актерка, пејачка и Мис на светот во 2000 година, Пријанка Чопра, се наоѓа на деветтото место на листата на најубави жени во светот од 2015 година. Таа е една од најдоброплатените актерки во Боливуд и важи за една од најпопуларните и најславни личности во Индија. Таа

има добиено многубројни признанија, вклучувајќи ги и Националната филмска

награда за најдобра актерка и наградата „Филмфер“ во четири категории. ■

Цитати:

- „Како девојка, јас сум глупава, емоционална, многу лојална и верувам во вредностите и во принципите.“
- „Немам филмско образование. Не сум учела за филмот и за кинематографијата. Но, сакам да знам сè за мојата професија. Сакам да научам за камера, за монтажа, за снимање музика, за постпродукција. Така, кога разговараат луѓето што се разбираат во тоа, јас доброволно ги слушам“
- „Верувам дека судбината и напорната работа одат рака под рака. Учев за да станам инженер кога мајка ми и брат ми ги испратија моите фотографии за избор на Мис на Индија. Јас дури и не знаев за тоа. Ако тоа не е судбина, тогаш што е?“

Преод | Ана Цвешаноска

ШТЕДИ СЕКОЈ ВИКЕНД

Акцијата трае од 06.11 до 08.11.2015

TINEX

СЕКОЈ ДЕН
СО
ВАС

СВИНСКИ БУТ 1 кг. 262,-	СВИНСКИ КРЕМЕНАДЛИ 1 кг. 225,-	ЈАБОЛКА ајдарет 1 кг. 22,- (Стара цена: 28,-)	ПЕЧЕНИЦА свинска димена 1 кг. NATENANE 325,- (Стара цена: 369,-)	КАШКАВАЛ кравји 1 кг. МАЛЕШЕВСКИ 319,- (Стара цена: 359,-)	ПЧЕНИЦА бела 1 кг. EXTRA 57,- (Стара цена: 64,-)
СВИНСКА ПЛЕШКА 1 кг. 242,-	СВИНСКИ РЕБРА 1 кг. 215,-	МАНДАРИНИ 1 кг. 43,- (Стара цена: 53,-)	НАПИТОК витамиНСКИ 1 кг. CEDEVITA 289,- (Стара цена: 355,-)	ВИНО Alexandria 0.75л. TIKVEŠ 209,- (Стара цена: 235,-)	ШОЉА за чај/млеко 25,- (Стара цена: 33,-)

Понудата на свежо свинско месо може да се најде во сите Тинекс месарници - Супер Тинекс: Кончар, Првомајска, Зебра, Драмски, Млечен, Годел, Злоукани, Катна гаража јужен булевар, Охрид, Куманово. Тинекс маркети: Карпош 3, Центар 2, Стара тв, Прилеп, Охрид летница, Битола 2, Кавадарци, Кочани

ЗА СИТЕ ИДНИ МАЈКИ

Како до брза, рана, едноставна и безбедна
проценка на ризик од постоење на
хромозомски нарушувања кај плодот?

PRISCA®

Тест за навремено, безбедно и рано откривање
на бремености со висок ризик

- ▶ едноставен, со едно земање крв и ехо преглед кај гинеколог
- ▶ тест кој се прави рано (уште од 10. до 22. недела) во бременоста
- ▶ за сите бремени жени, на која било возраст
- ▶ резултати истиот ден

СПЕЦИЈАЛИСТИЧКА ДИЈАГНОСТИЧКА ЛАБОРАТОРИЈА

avicena

Совршенството ни е во крвта

Локација 1 - Комплекс Македонија
(спроти Алумина)

Бул. 8 Септември бр.2, лок.1, Скопје
тел: 02 3179 001; факс: 02 3177 130
моб: 075 211 406; lab@avicenalab.com.mk

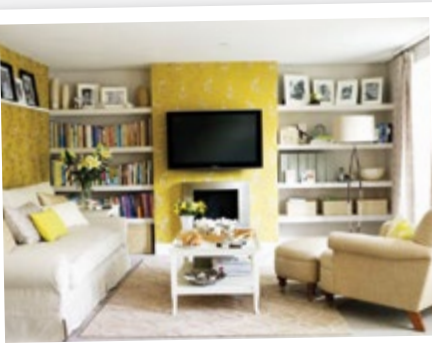
Локација 2 - нас. Аеродром
(Т.Ц. Три Бисери)

Бул. Јане Сандански бр.7 лок. 4
тел: 02 24 77 345; факс: 02 24 77 347
E-mail: lab2@avicenalab.com.mk

www.avicenalab.com.mk

ПРЕПОРАЧЛИВО ДА СЕ НАПРАВИ КАЈ СЕКОЈА ТРУДНИЦА!

СОВЕТИ СПОРЕД ФЕНГ ШУИ ЗА СЕКОЈ СОВРЕМЕН ДОМ

Правилата на старата кинеска вештина на уредување на просторот може да се применат и во современ амбиент

РЕД: Нередот, можеби, изгледа креативно, но привлекува негативна енергија. На секој предмет во вашиот дом треба да му го одредите местото, а тие што не ги користите или ги чувате, едноставно подарете ги некому и ослободете се од натрупување на работите што не ги употребувате.

ХИГИЕНА: Нечистотијата и правот „собираат“ лоши вибрации и се одразуваат негативно на здравјето.

ОСВЕТЛУВАЊЕТО: Природното и вештачкото осветлување се многу важни за расположението на станарите и за атмосферата во домот. Ослободете се од сè што е скршено. Неупотребливите работи не само што не се корисни, туку се и извор на лоша енергија.

БОИ: Претераното шаренило е напорно и за очите и за мозокот, предизвикува нервоза и расправи. Немојте да ги бојадисувате сидовите во повеќе од две бои и тоа во тие бои што се сложуваат. Ако е едната интензивна, другата би требало да биде поблага.

ВРАТАТА ОД БАЊАТА: Водната енергија во бањата не би требало да се „излева“ во другиот дел од домот, па затоа вратата секогаш држете ја затворена.

ЦВЕКИЊА: Цвекињата во саксија или во ваза, на балкон или во дневната соба, секогаш привлекуваат радост и добра енергија. Од друга страна, во ниту еден случај не се препорачува во домот да имате суво и пластично цвеќе бидејќи има спротивен ефект. ■

КОЛИЧИНА НА ХРАНА

Колку храна е доволно за кучето зависи од возраста, репродуктивниот статус (на пример, по породување или стерилизација), општата здравствена состојба, активностите, па дури и надворешната температура на околината.

Вашата задача е да го храните кучето со таа количина храна што ќе го одржува вито. Истражувањата покажале дека послабите кучиња живеат подолго и имаат помалку здравствени проблеми од подебелите кучиња. На сопствениците може да им биде тешко да проценат колку храна е доволно, но затоа секогаш можат да побараат совет од ветеринар.

ПЕРИОДИ НА ХРАНЕЊЕ

Нутритивните потреби на повеќето здрави и возрасни кучиња бараат два obroci.

во текот на денот, најдобро на растојание од 12 часа.

Во зависност од возраста и од расата, кученцата треба да се хранат меѓу двапати и петпати дневно. Генерално, колку што е помало и помладо кученцето, времето меѓу obrociите треба да биде пократко за да се избегне опасноста од ниско ниво на шеќер во крвта. Како што расте кученцето, постепено се намалува бројот на obroci.

ПРАВИЛНА ИСХРАНА НАВАШЕТО КУЧЕ:

ШТО НЕ СМЕЕТЕ ДА ЗАБОРАВИТЕ?

Изборот на правилна храна за вашето куче е вистински предизвик. Но, и кога ќе ја пронајдете храната што најмногу му одговара на вашиот миленик, не е сè решено. Имено, постојат уште три многу важни работи поврзани со исхраната, кои го бараат вашето внимание...

МЕТОДИ НА ХРАНЕЊЕ

Постојат три основни методи за исхрана на кучето, кои можат и да се комбинираат:

- **Слободно хранење** – кога неограничена количина храна му е достапна на кучето во секој момент. Стручњаци не го препорачуваат овој метод.
- **Временски ограничен оброк** – по одредено време, доколку кучето не го изело оброкот, остатоците се тргаат.
- **Ограничена количина** – количината на храна во оброкот е точно одредена.

На повеќето кучиња најмногу им одговара кога количината на храна е ограничена со временски период. Доколку го ограничите времето на оброкот, полесно ќе утврдите доколку кучето има здравствени проблеми што влијаат на апетитот. Всушност, раното откривање на болестите е клучно за лекувањето.

Сите сопственици на кучиња треба да обрнат внимание на овие работи. Сепак, издвојува-

ме многу време, но и финансии за да избереме вистинска храна за нашите миленици и токму затоа не треба да го уништиме тоа хранејќи ги на погрешен начин. ■

КАКО ДА НЕГУВАТЕ ЦИКЛАМА?

Цикламата е омилено собно цвеќе, кое со своите цветови го разубавува домот од ноември до април, а некогаш и до јуни. На цикламата ѝ е потребна светлина, но не и силно сонце. За неа најдобро место е покрај прозорец или меѓу две прозорски стакла во самиот прозорец, на источна или на северна страна. Ако ја ставите во сенка, листовите брзо ќе ѝ пожолтат, а цветовите ќе овенат.

Цикламата убаво успева во простории во кои температурата не е повисока од 20 степени. Најдобро напредува на собна температура од 18 степени.

Земјата во саксијата мора да биде влажна. Додека цикламата расте и цвета, се залива двапати неделно, а во топла соба почесто. Ако мирува на студено место, доволно е заливање со вода еднаш неделно.

Цикламата сака влажен воздух. Потешко успева во станови со централно греење, поради ниската релативна влажност во воздухот. Додека расте и цвета треба да ѝ се додаде минерално ѓубриво, еднаш или двапати неделно. Правот од листовите на цикламата треба редовно да отстранува со мека, сува четка. Не се препорачува користење сјај за листови. Овенатите цветови не треба да се сечат, само внимателно да се отстранат.

Кога цикламата ќе престане со цветање, следува период на мирување. Саксијата со цвеќе треба да се стави во студена просторија, помалку да се залива со вода и да не се дохранува. Ако правилно се негува може да трае неколку години и да биде интересен детал во ентериерот дома. ■

„ФЕЈСБУК“ Е ВИНОВЕН ЗА БРЗОТО ПРАЗНЕЊЕ НА МОБИЛНИОТ ТЕЛЕФОН

Апликацијата „Фејсбук“ е главната причина за брзото празнење на батеријата на вашиот „ајфон“. Корисниците забележале дека во последно време оваа апликација побрзо ја троши батеријата на телефоните „ајфон“.

Како што наведуваат голем број корисници, новото мени на батеријата изработено за платформата „iOS 9“, кое дава листа на потрошувачи на батеријата, потврдува дека „Фејсбук“ ја троши батеријата побрзо од што би требало.

Во компанијата ги увиделе проблемите и велат дека ќе ги надминат во новата верзија на апликацијата, која треба да пристигне наскоро.

Првиот проблем се однесува на „CPU spin“ во мрежниот код, додека вториот се однесува на начинот на кој „Фејсбук“ ја управува аудиорепродукцијата.

Додека да се реши проблемот, од компанијата препорачуваат секогаш да имате полнач со вас.

„ФОЛКСВАГЕН“
ГО ПРЕТСТАВИ НОВИОТ
„КАРАВЕЛ ГЕНЕРАЦИЈА ШЕСТ“

АВТОМОБИЛИЗАМ

ПОТСЕТНИК НА СТАРИТЕ ВРЕМИЊА

Германската компанија за производство на возила „Фолксваген“, ја воведува во продажба специјалната серија на новото комби „каравел“, кое со своите многубројни детали треба да биде потсетник на старите времиња во кои е создадена првата генерација на едно од најпопуларното комби на сите времиња

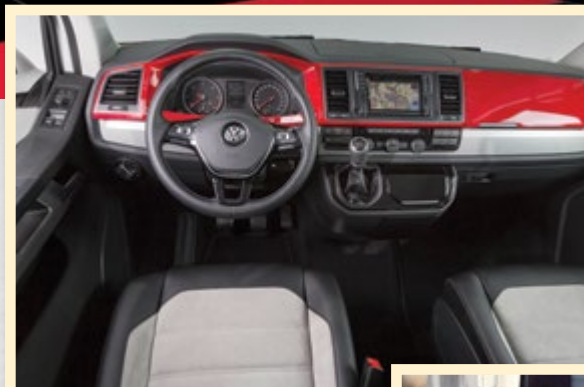

Подготви |
Бојан Момировски

Моделот „каравел генерација шест“ на Фолксваген е замислен да биде замена за легендарното комби Т1 кое се произведуваше цели 17 години од 1950 до 1967 година. За тоа, секако, придонесува и двојбојната каросерија како и на првиот модел, но и комплетот 18-инчни ретроотркала, кои за оваа пригода се позајмени од моделот „буба“.

Покрај хромираните детали на маската на ладилникот, „каравел генерација шест“ во стандардната опрема поседува предни и задни светилки во ЛЕД изведба, предни светилки за магла со променлив агол во зависност од управувачот и електронагодливи надворешни ретровизори.

Знакот „генерација шест“ е поставен на носачот на кровот. Ова комби располага со богата опрема која овозможува полесно маневрирање во мали простори и заради тоа во него се

вградени предни и задни сензори за паркирање, а од технологијата преземена од сегашноста е и најмодерниот сигурносен систем за автоматско активирање на кочниците по судар.

Во стандардната опрема во „каравел генерација шест“ спаѓаат дополнително затемнетите задни стакла, седишта кои се обложени со комбинација од платно и од кожа „алкантара“,

посебни материјали на вратите и на подот, управувач обложен со кожа, адаптивен темплат, автоматски клима-уред, грејачи на предните седишта и најмодерен мултимедијален систем. Преку овој систем се користат сите команди во возилото, а него го опслужува дигитален екран во боја осетлив на допир.

Новото комби на „Фолксваген“ го опслужува дволитарски четвороцилиндрен мотор ТДИ, кој ги исполнува еколошките стандарди „Евро 6“ и е комбиниран со седумстепен автоматски менувач. Моторот во пригушено издание ослободува 150 коњски сили, додека посланата верзија која ја добива целата сила на агрегатот располага со 204 коњски сили.

Ова комби првично ќе биде понудено на пазарот во Велика Британија, а потоа и во цела Европа, а цената ќе изнесува околу 72.000 евра.

Се очекува новото фолксваген комби „каравел генерација шест“ да го видиме на патштата на почетокот на 2016 година.

ЌЕ НАПРАВИМЕ СÈ ДОКУЗОВСКИ ДА СЕ ВРАТИ ТАМУ КАДЕ ШТО ПРИПАЃА

Во МКФ влеговме во време кога состојбата во кошарката е можеби на најниското ниво во изминатите години, со многу наследени проблеми, пред сè поради недисциплината што владеела насекаде. Сега, чекор по чекор, се обидуваме токму дисциплината да ја воведеме како основно средство за работа, притоа отворајќи се за соработка со сите вмешани страни, вели Гавриловска

Разговараше | Бојан Момировски
Фошо | Горѓи Личовски

Поранешната репрезентативка и една од најдобрите македонски кошаркарки, Моника Гавриловска, новата функција генерален секретар во Кошаркарската федерација на Македонија ја прифаќа како голем предизвик и можност да даде свој придонес за подобрување на состојбата во македонската кошарка.

■ Доаѓате на функцијата генерален секретар на МКФ во еден лош период за македонската кошарка. Што ве натера да ја прифатите поканата? **ГАВРИЛОВСКА:** Ги сакам предизвиците, а како личност која целиот свој живот го поминала во кошарката, мо-

ментно за мене не постои поголем предизвик од ова. Директно, преку настапите за националниот тим, уште од осамостојувањето на Македонија, точно знам каков беше патот и развојот на кошарката кај нас. Кога човек сака нешто и истото го работи со чисто срце, со искрени намери и побуди, не постои причина тоа да биде неуспешно. Но, секако, тоа не зависи само од мене, туку од сите нас кои ја сакаме кошарката. Само заеднички можеме да успееме, пред сè со големо трпение бидејќи потребно е време за да се видат првите резултати од таквото работење.

■ Деновиве сте актуелна како член на комисијата која решава за позицијата на местото селектор на машката кошаркарска репрезентација. Има ли

одлука кому ќе му биде доверена селекторската функција?

ГАВРИЛОВСКА: Пред да се одлучи што и да е, новото раководство, заедно со УО на МКФ, се сложивме да дадеме приоритет на преговорите со г-н Марин Докузовски. Па дури потоа, во случај тие да не вродат со плод, би се размислувало за друга опција. Како што знаете, за таа намена се назначи тим од три члена, кој ќе направи сè да успее да го убеди Докузовски да се врати онаму каде што припаѓа.

■ Има ли МКФ план Б во случај да не успеат преговорите со Марин Докузовски?

ГАВРИЛОВСКА: Пред сè, да оставиме преговорите со г-н Марин Докузовски да поминат мирно и без какви било шпекулации, па потоа, доколку не дојде до договор, би можеле да размислуваме за план Б и за друг кандидат.

■ Сметате ли дека ќе имате сила да се соочите со сите проблеми и со сите предизвици што ве очекуваат на оваа функција?

ГАВРИЛОВСКА: Знаете, секој почеток е тежок. Во МКФ влеговме во време кога состојбата во кошарката е можеби на најниското ниво во изминатите години. Кога поголемиот дел од клубовите имаат тешкотии со изнаоѓање финансиски средства и со обезбедување соодветни услови за работа (спортски сали, опрема). Во јуни кога започнавме со работа, сè уште се соочувавме со незавршени првенства од младинските категории, а во исто време младинските национални тимови требаше да почнат со подготовки за Европските првенства. Наследивме многу проблеми, пред сè поради недисциплината која владеела насекаде. Сега, чекор по чекор, се обидуваме токму дисциплината да ја воведеме како основно средство за работа, притоа отворајќи се за соработка со сите вмешани страни. Мое лично мислење е дека токму тој стил на работа создава проблеми. Претходно секој си постапувал онака како што му одговара, па кога ќе треба да се промени, сето тоа создава непријатности. Како и да е, предизвик е да се започне со нешто ново, посебно кога треба да се почне од нула.

■ Каква е соработката со Петар Наумоски и со Заре Марковски?

ГАВРИЛОВСКА: Со претседателот и со спортскиот директор на МКФ претходно се знаевме само како колеги од спортските терени. Нивните кариери ги следев ги само преку медиумите, исто како и тие мојата. Со поканата од г-н Петар Наумоски да се приклучам на новиот тим кој ќе работи во МКФ, ми се отвори можност и сега секојдневно работиме заедно. Морам да признаам дека атмосферата е одлична, пред сè поради фактот дека и тројцата сме многу мотивирани и максимално посветени на обврските околу Федерацијата. Нема подобро нешто од тоа кога со соработниците имате исти идеи, планови, размислувања... Мене лично ми претставува големо задоволство и чест што ми се даде шанса да бидам дел од овој тим.

■ Имавте време за првични согледувања на ситуацијата. Имаме ли доволен квалитет во младите генерации за издигнување на македонската кошарка и за враќање на старите патеки?

ГАВРИЛОВСКА: Сите ние треба да бидеме реални и свесни и да го прифатиме фактот дека во овој момент кај нас кошарката стагнира. И дека е потребна целосна реорганизација за да тргнат нештата на подобро. А тоа може да се постигне само со усовршување на сите вмешани страни, од играчи, тренери, судии... Не треба да ја бараме грешката само на една адреса, туку треба сите да заборавиме на суетите. Со настапите на сите наши младински селекции летово, видовме дека сме далеку зад останатите. Затоа треба да ги засукаме ракавите и да почнеме максимално посветено да работиме за подобрување на состојбата.

■ Женската кошарка реално е во уште полоша ситуација. Можеме ли да се надеваме на подигнување на квалитетот?

ГАВРИЛОВСКА: Ова прашање е посебно емотивно за мене. Да, за жал, слободно може да кажеме дека женската кошарка се наоѓа на самото дно. Нема да навлегувам зошто е тоа така. И кога се работи за женската кошарка, можам да ветам дека ќе се потрудам да ја вратиме на слично ниво како и машката кошарка. Ова мислење го делат и претседателот и спортскиот директор, што досега не беше случај. Женската кошарка секогаш беше ставана во втор план, без воопшто да се направи нешто за нејзино подобрување. Со самото ангажирање на Стојна Вангеловска како координатор, нештата веќе се придвижија на подобро. Се преземаат активности, се прават планови за подготовките на репрезентациите кои нема да бидат само во летниот период. Има многу работа, но се надевам дека ќе успееме да реализираме барем 80 отсто од зацртаниот план.

■ Каде се чувствувате најдобро во кариерата?

ГАВРИЛОВСКА: По доста долга кариера навистина ми е тешко да издвојам некој посебен момент. За мене сите сезони биле убаво доживување, сум учела од убавите, но и од лошите моменти. Од секаде си заминувал побогата за едно искуство. Му благодарам на Бога за тоа. Но како што викаат, само дома си е дома. Затоа, се надевам дека за одреден период токму ова што сега го живеам, тука дома, ќе биде она што ќе можам да го издвојам како најдобро. И дека со својот ангажман ќе придонесам за подобрување на кошарката кај нас. ■

ВРЕМЕПЛОВ

■ 6 ноември 1942 година

Во селото Битуше, Гости-варско, проработи првата партизанска печатница во Македонија „Гоце Делчев“.

■ 6 ноември 1944 година

Ослободени се Радовиш, Дојран и Валандово.

■ 7 ноември 1944 година

Ослободен е Охрид.

■ 9 ноември 1938 година

Кристална ноќ во Германија: нацистите убиле 92 Евреи, а 25.000-30.000 биле одведени во концентрациски логори. Почнала физичката ликвидација на Евреите.

■ 9 ноември 1985 година

Советскиот шаховски ве-лемајстор Гари Каспаров на 23-годишна возраст ста-на најмлад светски првак во историјата на шахот, по победата над Анатолиј Карпов.

■ 9 ноември 1989 година

Демократска Република Гер-манија (Источна) ја отвори својата граница кон Сојуз-на Република Германија (Западна) - „падна“ Берлин-скиот ѕид.

■ 10 ноември 1944 година

Во Прилеп било основано Здружението на ликовни-те уметници при што за прв претседател бил избран Ни-кола Мартиновски.

■ 11 ноември 1944 година

Во центарот на Гостивар ал-банските балисти стрелале шестмина македонски патри-оти: Киро Ристовски - Дрнц, Васил Пејчиновски, Баренко Георгиевски, Изре Зафи-ровски, Сократ Павловски и Павле Петрески.

■ 11 ноември 1963 година

Во Скопје излегол првиот број на дневниот весник „Вечер“.

ИЗВРШУ-ВАЊЕ НА ПЛАНИ-РАНА РАБОТА	0	ПОРАНЕ-ШЕН БРА-ЗИЛСКИ ФУДБАЛЕР	КРПА ЗА БРИШЕЊЕ И ЗА НА ГЛАВА	ОТСУСТВО ОД МЕСТО НА ЗЛОЧИН	МАШКО ИМЕ	РЕКА ВО РУСИЈА	ТАТКО НА ГАЛЕНО	ЕСКИМСКА ВЕТРОВКА	ХОЛИ-ВУДСКИ АРТИСТ
БИТНА ГОЛЕМИНА ВО ТЕХ-НОЛОШКИ ПРОЦЕС									
РЕВОЛУ-ЦИОНЕРОТ ЗАЛАТА									
ВИД ГРЕДНО ТЕЛО									
ЗАПРЕЖНА КОЛА						ЕПОХА (МН.)			
ЦИРИЛ ИНГОЛИЧ			ЦРНА ШУМ-СКА КРЕДА			КОМЕДИ-ЈАНТ, ШЕ-ГАЦИЈА			
СВРЗНИК			БЕЗ ОБ-ЗИР НА СЕ ДРУГО	РУДНИК ВО БИХ			АГАТА КРИСТИ		
ПРИЛОГ ЗА МЕСТО				РАЗВОДЕ-НЕТА ЗЕМЈА				ЛИТАР	
ШАХИСТ-КАТА ГАПРИН-ДАШВИЛИ					СТРАНСКО МАШКО ИМЕ			ПОРАНЕ-ШЕН УРУГ-ВАЈСКИ ФУДБАЛЕР	
АМПЕР		АРТИСТОТ БОЛДВИН					ВЛАДА УРОШЕВИК		
ЛИЦЕ ИЗГЛЕД		ПОДРА-ЖАВАЧ НА ЗВУЦИ		ГРАД ВО ЦРНА ГОРА			ЗЕНОНОВА ФИЛОЗОФ-СКА ШКОЛА		
ВАЖНИ, БИТНИ ПО ЕДИНЦИ				ПОРТУ-ГАЛСКИ ФУДБАЛЕР					ПРО-РОШТВО
ЗОЛТАН ИЛИН			АНРИ БАРЕИС			НАРОДЕН ТАНЕЦ			
МЛНГА-ВОСТ, ПАП-САНОСТ			“ПЕТЛЕ” НА ПУШ-КА (МН.)			ВЕДРО, БИСТРО		РАДИУС	
ИМПЕ-РАТОРКА							МЕРИ АСТОР	АРТИСТОТ ГРОЗ-ДАНОВ	
ЈАПОН-СКИ СКИ СКОКАЧ ДАНКИ				ПАЧА, ЛИВТИЈА			ТЕНИСЕРОТ САМПРАС		
ПИСА-ТЕЛОТ ИВАКИК				ОДРЕЧЕН СВРЗНИК					
АНТИЧКИ ФИЛОЗОФ, УЧИТЕЛ НА АЛЕКСАН-ДАР МАКЕ-ДОНСКИ				ТЕМПО					

РЕШЕНИЕ: ПАРАМЕТАР, ЕМИЛИЈАНО, РАДИЈАТОР, АРАВА, ЕРИ, ЦИ, ИЛА, АК, ИЛИ, КРЕКА, ОДОКОЛУ, П, НОНА, ЕРИХ, А, АЛЕК, ВУ, ЛИК, РИСАН, ЕМИЛИЈАНО, РАДИЈАТОР, АРАВА, ЕРИ, ЦИ, ИЛА, АК, ИЛИ, КРЕКА, ОДОКОЛУ, П, НОНА, ЕРИХ.

ЖАЛ МИ Е „СМАРТУ“...

Жал ми е „смарту“...

Здраво телефанатици. Си сакам телевизија, отсекогаш сум сакал. Како мене ги има не милиони, туку милијарди. Тие попатетните тоа одамна го знаат, па создаваат сè подобри и посоефистицирани технологии.

Лани го купив првиот паметен телевизор за дома. Велам првиот, бидејќи знам дека веќе им станав „кучка“ на овие технологии. Го споив со домашно кино, станав нарко по за-кажувањето програми, па дури и „Фејсбук“ си го отворам таму. Го обожавам.

Не ми е жал што така го мачам, жал ми е за сите други македонски плазми. Покриени со миленице, разубавени, а на нив течат аги и бегови.

Зошто го пишувам ова? Некни бев на гости кај луѓе што ги сметав за по...ај, да не навре-дам некој, нема да кажам што по.

Низ муабет мајкава ми кажува дека таа не гледа македонски телевизи, само таа утрин-ската, па таа за готвење, оној новинарот, и „Малиот ага“, ама затоа што син и барал да го гледаат. Таа не го гледала. Само кога тој е буден... и кога ќе заспие.

Ги гледам јас така те неа, те шопската пред мене, те љубителот на малиот ага... Само како што со бездомник избегнуваш контакт со очи, го избегнувам „смартот“...

Жал ми е брате...

Малиот брат

facebook

Ако шопингот е терапија, зошто не го направат со плави картони?

Ми се допаѓа • Коментирај • Сподели •

Од домашни животни, чувам прасе у дубоко.

Ми се допаѓа • Коментирај • Сподели •

Патот до славата не е тежок, тежок е кога се враќаш накај дома од слава.

Ми се допаѓа • Коментирај • Сподели •

Кога си седам опуштено на интернет и одеднаш ќе ми текне дека имам работа која ја имам заборавено, продолжувам стресно да седам на интернет.

Шубаво би било да можеш да земеш препорака од бивши кога аплицираш за нов дечко.

Ми се допаѓа • Коментирај • Сподели •

На 9 луѓе им се допаѓа ова.

Напиши коментар ...

– Имате некој во семејството со психички проблеми?

– Досега не.

– Признајте дека е убаво да сте во нешто прв.

...

– Маж се враќа од работа порано:

– Кој е овој гол маж дома?

– Водоводџија.

– А зошто е гол?

– Од каде да знам ...Таков имале,таков пратиле!

...

Две пријателки разговараат на телефон:

– Вечерва ќе има војна во спалната под чаршафот!

– О, ќе правите срамотни работи со мажот ти а?

– Не мори па ти, петок е, зготвив грав за ручек, ама го изедовме за вечера.

ПЕЧЕНИ КОФТИЊА СО БЕШАМЕЛ СОС

СОСТОЈКИ:

За кофтиња ќе ви треба:

- 500 грама мелено месо
- 1 јајце
- 2 лажици пченкарно брашно
- сол, црн пипер и маслиново масло
- 2 лажици соја сос
- рендан свеж ѓумбир
- 1 чешне лук
- 1 младо кромитче

За бешамел ќе ви треба:

- 2 лажици брашно
- 2 лажици путер
- 250 мл млеко
- Сол и црн пипер

ПОДГОТОВКА:

- Лукот и кромидот ситно исечкајте ги.
- Од сите состојки за кофтиња замесете убава смеса и оставете ја да се одмори пет до десет минути за да може подобро да се работи.
- Наполнете ги калапите за мафини и печете 20 минути на 220 степени.
- Подгответе бешамел сос и користете го како подлога.
- Одберете мелено месо по желба, а ви препорачуваме да пробате со мисиркино.

**GOOD
NATURE**

МЕДИЦИНСКИ ЧАЕВИ ПРЕМИУМ

Палетата на медицинските чаеви Премиум опфаќа производи, билни мешавини, за подобрување на различните состојби на организмот. Сите производи се изготвени по рецептури кои се внимателно одбрани и за чие дејство постојат податоци во традиционалната медицина, но и во современата фитотерапија.

Широкиот спектар на индикациски подрачја кои се опфатени со медицинските чаеви Премиум овозможува тие да бидат избор за сите кои ќе одлучат да користат чајни мешавини за свое подобро здравје. Чаевите се спакувани на практичен начин, во теглички, што воедно постапката за нивно приготвување ја прави многу едноставна.

Повеќе информации за палетата на медицински чаеви Премиум можете да најдете на:
www.goodnature.mk

**АЛКАЛОИД
СКОПЈЕ**

Здравјејето пред сè
www.alkaloid.com.mk

RULES ARE TO
BE BROKEN, THE HEART
IS TO OPEN!
FOR THOSE
WHO SEEK
FREEDOM

НОВО!

ДАБ ЛИМЕНКА ОД 0.5Л

WWW.ZLATENDAB.COM.MK